

Gyermeke született a felvidéki magyarságnak

2 – 11. oldal

MAGYAR-
SZLOVÁK
CSÚCSTALÁLKOZÓ

20–21. oldal

ESTERHÁZY-
SZOBOR
BUDAPESTEN

24–28. oldal

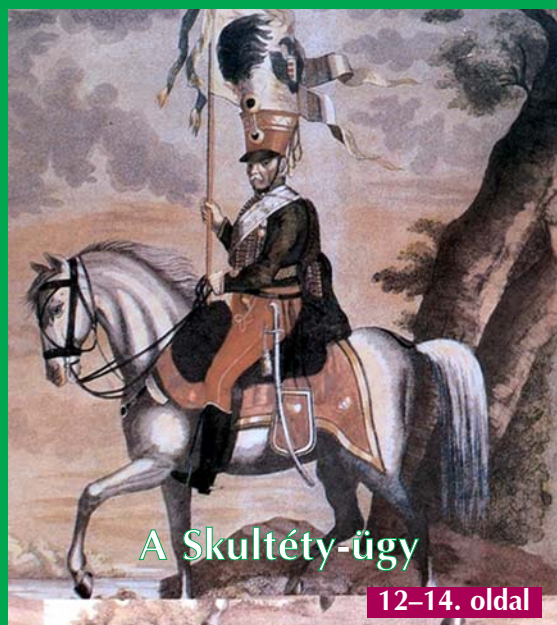

A NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA
FELVIDÉKEN

15–19. oldal

Megépülhet a Világ Királynője Engesztelő Kápolna 22
Pápai áldás a sovinszta szlovák szervezet tagjára 23
Napirenden a Beneš-dekrétumok ügye Brüsszelben 29
A felvidékieknek Gyurcsány kell? 34

A Skultéty-ügy

12–14. oldal

Gyermeke született a felvidéki magyarságnak

Az idei nyár – de talán mondhatjuk: az elmúlt évek – egyik, ha nem a legnagyobb felvidéki „dobása” a Via Nova ICS rendezvénye, az I. Martosi Szabadegyetem volt. A július 18. és 21. között a martosi Feszty-parkban első ízben megtartott nagyszabású programsorozat – dacára a bejelentését követő és végig nem szűnő „ellenfuvalatoknak” – már a nyitónapon jelesre vizsgázott. S aztán még háromszor. Ahogy Duray Miklós megfogalmazta: „Felvidéken végre megvalósult a kárpát-medencei magyar nemzetpolitika egyik góca.” Gubík László – a Szabadegyetem lelke és motorja – néhány hónapja, a szabadegyetem bejelentésekor így fogalmazott: „Bizonyára sokan az erdélyi Tusványosra gondolnak majd. Nem tagadjuk, valami hasonlóra törekszünk. Ilyen a Felvidéken még nem volt, most ezt a hiányt próbáljuk pótolni”. Sikerült.

A Felvidék Ma, mint a Martfeszti felvidéki médiapartnere természetesen mindvégig képviseltette magát a rendezvényen és napról-napra részletesen tájékoztatta olvasóit, néhol helyszíni tudósítás helyett már-már élménybeszámoló formájában. Folyóiratunk nyári számában, mintegy kiemelt témaként, a martosi szabadegyetem eseményeit foglaljuk össze - ateljesség igénye nélkül - azzal a meggyőződéssel, hogy az ott elhangzott-megvitatott témák közösségünk, a felvidéki magyarság „jelen-létének” elemi részét képezik.

Fotó: Berényi József (MKP-elnök), Kövér László (a magyar Országgyűlés elnöke) és Gubík László (Via Nova ICS, elnök, főszervező) a nyitónap fórumán.

Az első nap: gazdaság és régiófejlesztés, emberi méltóság, magyar érdekképviselés

Beszélgetés a Felvidék gazdasági fejlesztésének útjairól

A szabadegyetem nyitónapján – melyen máris több mint kétezen vettek jegyet – mondhatni azonnal a közepébe csaptak a szervezők: komoly és még komolyabb témák váltották egymást. Az Árgyélus-házban Farkas Iván, az MKP gazdasági és régiófejlesztési alelnöke beszélt a Felvidék gazdasági fejlesztésének útjairól. A beszélgetésből megtudhattuk, hogy 20-23 évvel ezelőtt Felvidék volt az ország legfejlettebb területe. Ehhez képest mára Szlovákia egyik legvisszamaradottabb régiója lett. Magyarországon készítették el a Wekerle-tervet, amelyben megfogalmazták a határon túli régiók fejlesztésére és gazdasági együttműködésére vonatkozó célokat. Ennek felvidéki vonatkozása a Baross Gábor-terv, amely most készül. Völner Pál a szlovák-magyar közlekedési kapcsolatokról beszélt. Elmondta, hogy 2001-ben aláírták a szlovák kormánnyal a 90 határátkelőhely kiépítéséről szóló egyezményt, és hogy Komáromnál új teherhíd, Esztergomnál pedig teherkompi építése a cél. Radetzky Jenőtől tudjuk, hogy Magyarország nagy gazdasági többlettel bír a környező országokkal szemben, és ezt még tudná növelni a kelet-euró-

pai államok által. Az, hogy a kis- és középvállalkozásokat érintő hálózatok kiépítése milyen fontos, arra Antalík Imre hívta fel a figyelmet. A hálózati irodák lényege a kis- és középvállalkozások határon túli terjeszkedése, erről számolt be Horváth Csaba.

Szintén az Árgyélus-házban került sor „A világi méltóság aranyfüst és játékpénz; de az emberi méltóság valóság, színarany” címet viselő beszélgetésre. Erdélyi Géza és Jókai Anna szavait szinte megbabonázva, átszellemülten hallgatta a közönség. Ilyen választékos formában, ilyen kifinomult stílusban beszélni a mai világ erkölcsi értékátrendezősről nem éppen könnyű dolog, a két előadó

Lomnici Zoltánnal kiegészülve, mégis játszi könnyedséggel osztotta meg hallgatóikkal tartalmas gondolatait. Annak ellenére, hogy értéket közvetítettek és magvas gondolatokkal gazdagították a hallgatóságot, ők fordultak kérésrel a fiatalsághoz, hogy ne hagyják értékrendjüket, szellemi örökségüket elkárhozni. A mai kor ugyanis nem kedvez a fiatalságnak ily téren, szüntelen érik őket az intenzív igénytelenséget súlykoló hatások, mégis mindennek ellenére kitartani sokkalta többet ér. „Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben, Ember lenni mindig, minden körülményben.” (Arany János).

Miben nyilvánul meg a jövő értelmiségének társadalmi szerepvállalása? Lázad-e korunk ifjúsága? Szükség van-e lázadásra, és ha igen, milyen formában? E kérdések álltak annak a diskurzusnak középpontjában, melynek résztvevői a Kárpát-medence magyar egyetemi hallgatói szervezeteinek, ifjúsági mozgalmainak képviselői voltak. Mint kiderült, a fiatalság nem is annyira bolondság, ha korunk ifjai komolyan veszik a lehetőségeket és felelősségteljesen cselekednek. A Kárpát-medence legtöbb magyarul beszélő régiójában találunk olyan kezdeményezést, csoportot, szervezetet,

A 101 éves Tamás Ilona a Martosi Szabadegyetem csaknem minden rendezvényén ott volt

amely tenni kíván és tesz is saját közösségéért, viszont - a beszélgetésben résztvevők nagy részének véleménye szerint - sajnálatosan kevés fiatal érzi ezt feladatának. Aki ifjúságpolitikába, közösségépítő társadalmi tevékenységbe kezd, számíthat arra, hogy az árral szemben kell úsznia. Egyfajta lázadásnak is tekinthető az, ha egy mai fiatal, a többséggel ellentétben, érdeklődik a közügyek iránt és szerepet is vállal bennük. Ennek ellenére, vagy talán éppen ezért, cselekedni kell! – vonható le a konklúzió. Korunk magyar ifjúsági csoportosulásainak nagy felelőssége van abban, hogy képesek-e hatékonyan megszólítani a fiatalokat és rávezetni őket a helyes, vagyis a magyar útra. Nem-

zetünk megmaradásáért, gyarapodásáért senki sem tehet többet, mint korunk felelősen lázadó fiatal-sága.

A magyar érdekképviselőket jövőjéről szóló beszélgetésen magyarországi és határon túli ifjúsági szervezetek vezetői vitáztak a Kárpát-medencei magyarok, főleg a fiatalok politikai életéről, pártokról és pártharcokról. A beszélgetésben részt vett Ágh Péter, Gaal Gergely, Ljubic Molnár Mónika, Szabó József, Tőke Ervin, Varga Tibor, Majzík Balázs és a műsorvezető, Dömötör Csaba. Gaal Gergely a beszélgetés elején kiemelte, hogy a mai fiatal-ság a rendszerváltás előtt nem politizált, csak később, a demokratikus

rendszerben ismerkedett meg a politikával, így teljesen más nézete-eket vall. A beszélgetés során visszatérő elem volt a magyar szervezetek működtetése, céljai és hatékonysága. A szervezetek vezetői szerint a mai fiatalok egyre inkább elfordulnak a politikától, ami nem jó, mert a fiatalokat be kell vonni a közösségi gondolkodásba, de ez ma már elég nehéz. A vita egyik fő témájává lépett elő a kivándorlás a nyugati országokba, majd a fiatalok lázadásáról volt szó. Az előadók egyetértettek abban, hogy a fiatalok mindig is ellenzékiek voltak, és mindig is lázadtak, de ennek a lázadásnak egy célt, egy értelmet kell adni, tehát ne valami ellen, hanem valami mellett lázadjanak.

Második nap: magyarok a nagyvilágban, újságíró-kerekasztal, agyelszívás

Lukács Csaba, a Magyar nemzet újságírója nemrég tért haza dél-amerikai útjáról, ahol nem először járt. Különösen Bolívia „érdekli”, ahol számos honfitársunk raboskodik. Lukács Csaba elsősorban a Tóásó-üggyel, a dél-amerikai börtönökkel és az ott működő kegyetlen diktatúrákkal foglalkozik. Martfeszti előadását is ennek a témának szentelte. Gondolta volna, hogy milyen nagy kockázatot rejt magában egy nyugat-európai állásajánlat? Az újságíró elmesélte, a bajba jutott magyarok, akik most mostoha körülmények között bolíviai, perui börtönökben raboskodnak és nincs sok reményük a szabadulásra, hasonló nagy reményekkel indultak útnak. Először Európába, majd Amerikába csalták őket. Csöbörből vödörbe kerültek, át lettek verve. Lukács Csaba meglátogatta őket, hogy legalább reményt adjon nekik. Döbbenetes élményeit, megdöbbentő tapasztalait a zsúfolásig megtelt Árgyélus-házban hallgattuk meg.

Bartók Csaba (Szlovákiai Magyar Televíziósok Szövetsége) moderálásával az Árgyélus-házban ültek egy asztalhoz és folytattak helyenként éles vitákkal tarkított kerekasztal-beszélgetést felvidéki és Magyarországról érkezett újsá-

írók. Létezik-e a médiában objektivitás, mit jelent független újságírás és hiteles tájékoztatás – ilyen és ehhez hasonló kérdéseket vitattak meg a fórum meghívott előadói: Haják Szabó Mária (Kossuth rádió), Horváth Gabriella (hitek.sk), Molnár Judit (Szabad Újság), Pogány Erzsébet (Felvidék.ma), Havasi János (MTVA), Lovász Attila (Pátria rádió), Rajkovich Péter (Csallóköz), Starovic Tibor (MTI). Horváth Gabriella kiemelte: teljes objektivitás nem létezik, de talán függetlenség sem. Egy újságíró, mint ahogy mindenki más is, szabadon válogathat azok közül a világnézetek

közül, melyek közel állnak felfogásához. Ha azonban olyan helyzetben kerül, melyben nem tudja elfogadni a rá vonatkozó iránymutatásokat, jobb, ha távozik. Ellenkező esetben a hitelessége szenvedhet csorbát. Lovász Attila arra mutatott rá, hogy a sajtószabadság mindenekelőtt az olvasó, a hallgató és nem az újságíró szabadságjoga. Hozzátette: azokban az országokban, ahol szólás- és sajtószabadság kifogástalanul érvényesül, ott bizonyítottan jobban élnek az emberek. A rádiós magára a rádió kihívásaira is kitért, megjegyezve, hogy ez a „műfaj” elsősorban hangulat. „Ha eltalálom a hallgató

A Ghymes koncertje a Martosi Szabadegyetemen. Rajtuk kívül még a Tankcsapda, a P. Mobil, a Kor-Zár, a Zsapka-Emmer duó, Rúzsa Magdi, a Hooligans, Vastag Csaba, a Muzsikás, a Kormorán és a Muzsikás is koncertet adott.

hangulatát, akkor tulajdonképpen még a magfizikáról is beszámolhatunk a nekik – érdeklődéssel fogadják majd.” A központi kérdésről szólva azt hangsúlyozta, objektivitás nincs, ellenben a pártatlanságnak, a korrektségnek fontos jelentése van a szakmában. Pogány Erzsébet, portálunk „hitvallását” ismertette a Martlakókkal: „az az érték számunkra, ami a közösséget építi. A mi felelősségünk abban áll, hogy ennek alapján válogassuk meg a híreinket.” Tudomásul kell venni, hogy a televízió és rádió hatása a közvéleményre sokkal nagyobb, mint egy hírportálé. Éppen ezért nehezményezte, hogy a szlovákiai magyar rádiózás és televíziózás lehetőségeivel nem

élünk, a rádió nem fogható, a televízió pedig minimális műsort nyújt magyar nyelven. A magyarországi médiában, amit többen hallgatnak és néznek a Felvidéken, nagyon kevés a felvidéki vonatkozású téma. A Duna TV műsoraiban, a Kárpát-expresszben és a Térképben sincs annyi szlovákiai anyag, mint kívánatos lenne.

A Körkép-sátor pénteki programja a Martosi Szabadegyetemen az agyelszívás témáját elemezte. Lampl Zsuzsanna szociológus és Király Zsolt, a Vox Juventae társulás felmérését mutatta be az érdeklődőknek. A másfél órás beszélgetés során lehetőség volt mélyebb összefüggéseiben is körüljárni a témát. A tábor-

lakók és a vendégek megtudhatták, hogy a fiatal, tehetséges felvidéki magyar diákok Csehországban maradásának komoly következményei vannak a szülőföldre nézve. Az ideális az volna, ha a külföldön megszerzett tapasztalatokat később otthon kamatoztathatnák. Csakhogy lehetőségekre, perspektívára van szükség. Itt azonban Prága, Brünn is komoly vonzerő. Megtudhattuk, hogy a csehországi egyetemválasztás során fontos szempont a diákok részéről a minőségi oktatás, illetve hogy jó nevű, elismert egyetem legyen. Ez ugyanis garancia arra, hogy a tanulmányok befejezése után az elhelyezkedés is egyszerűbb.

Vitéz Nagy János szobrászművész négy napon át faragta Szent István szobrát

Harmadik nap: Esterházy, cigánykérdés, nemzetpolitikai kerekasztal

Szombaton a történelmi előadások sorában Molnár Imre áttekintést nyújtott gróf Esterházy Jánosról és családjáról. A szociális érzékenység a keresztény és nemzeti pillér mellett komoly szerepet töltött be a politikus életében. Sokat tett a marginalizálódott csoportokért felkarolásáért, akikért felelősséget éreznek a magyar párt képviselői. Az előadó elismeréssel beszélt azon felvidéki politikai törekvésekről, amellyel mai politikusok újraértelmezik Esterházy János hagyatékát. Jogkövető politizálást folytatni egyértelmű, lelki, erkölcsi értékek mentén lehet – emelte ki Esterházy politizálásából. Molnár Imre elmondta: Esterházy olyan emberi példát állított elénk, amely nemcsak bennünket magyarokat, hanem az európaiságot és a kereszténységet is gazdagítja. Ebből az értékből táplálkozhatunk. Molnár Imre arra buzdított, hogy köszönetünkben, hálaunkból minden felvidéki közösségben helyezzünk el, ápoljunk egy-egy Esterházy emléket. Ezzel is arra törekedve, hogy Esterházy üzenete minél több emberhez eljusson.

A déli órákban a tábor előadói Szili Katalin (egykori MSZP, most független), Gulyás Gergely (Fidesz) és Schiffer András (LMP) országgyűlési képviselők voltak. A magyar kormányt ért kritikákról

Molnár Imre előadást tart Esterházyról a Martosi Szabadegyetemen

váltak szót, ismertették az ellenzéki nézeteiket. A hallgatóság soraiból viszont éles kritikával illeték a magyarországi liberális és posztkommunista politikát.

A magyar-cigány együttélés lehetséges stratégiáiról szóló kerekasztal-beszélgetésen Rostás-Farkas György irodalmár, a cigányság hagyományainak és nyelveinek kutatója; Auxt Ferenc, az MKP országos elnökségének a tagja, a Rimaszombati járási szervezetének elnöke; Ravasz József, a dunaszerdahelyi Romológiai Intézet vezetője vett részt. A beszélgetést Samu István kultúrantropológus, a Via Nova Ics elnökhelyettese vezette. A résztvevők első körben arra keresték a választ, hogy a cigány vagy roma ki-

fejezés-e a helyesebb megfogalmazás? Rostás-Farkas elmondta kettős identitás erősít bennünket. A mi sorsunk összelelkezett, s remélem, hogy össze is kapaszkodott a magyarsággal – mondta. Úgy véli, hogy európai jogra kell emelni a cigányság sorsát. Ő cigánynak vallja magát. Beszélt a gyűlöletről, elszegényedésről, de a szeretet emelte ki. Olyan országban szeretne élni, ahol nemcsak a halak és a madarak védettek, hanem a kisebbség is. Ravasz József súlyos kérdésnek nevezte, hogy a roma társadalom miért tart napjainkban ott, ahol most tart. Szerinte inkább a roma definíció a helyesebb, mivel a cigány nem népnév, hanem a cigány egy ragadványnév, amelynek a jelentése kitaszított. A roma

Duray Miklós és Gubik László

Szili Katalin Martoson

Kelemen Hunor (jobbra) Martoson

megnevezés embert jelent roma nyelven – tisztázta. Terítékre került az a kérdés is, hogy morális válságban van-e a roma közösség, de erre egyértelmű választ nem tudtak adni. Ecsetelték a lehetséges roma jövőképet is. Auxt Ferenc úgy látja, minél jobban elhanyagoljuk a felmerülő romakérdést, annál inkább nagyobb gondot gördítünk a gyerekeink, unokáink elé. Vázolta a koldulást, az uzsorásokat, a szociális fertőben-, az embertelen körülmények közt élők helyzetét. Lefestette a rimaszombati romatelepet, amit ott csak Feketevárosnak hívnak. Ezt követően tette fel a költői kérdést, hogy milyen jövő várhat az ilyen körülmények közt felnevelkedő gyerekekre.

Nagy érdeklődés övezte Csáky Pál, Németh Zsolt külügyi államtitkár és Glatz Ferenc volt MTA-elnök beszélgetését. Németh Zsolt elmondta, hogy Magyarország versenyképességét tovább kell növelni. Most az az időszak van, amikor nekünk nem igazán osztanak lapot. Viszont a gazdasági válság kezelésében nagyon jók az eredményeink – emelte ki. Hozzátette: „kifejezetten európai utat járunk. A szlovák féllal is pozitív párbeszédet folytatunk. A történelmünket tisztába kell tenni – emelte ki. Nagyon komoly el-

Csáky Pál és vendégei: Glatz Ferenc, illetve Németh Zsolt

varratlan szálak vannak a történelmi kérdésekben, ezek viszont nem múltból, hanem a jövőről szólnak. Glatz Ferenc úgy véli, nem a történelmi kisebbségek fogják kiharcolni a kisebbségi jogokat, hanem az új kisebbségek. Ezért azt gondolja, hogy az új kisebbségekkel össze kellene fogni. A kultúrnemzet híve, s Európa is a kultúrnemzeteké lesz. A kulturális autonómia erősíti az államot – szögezte le. Mint mondta a nemzeti nyelvhez való hozzáférés szociális kérdés is, mert abban a pillanatban, hogy nem az anyanyelvén tanulhat valaki, szociális hátrányba kerül a többségi nemzettel szemben. Itt emelte ki az

anyanyelvi oktatás jelentőségét.

A „Hazánk, a Kárpát-medence” címmel megrendezett nemzetpolitikai kerekasztal vendégei Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, Pásztor István a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke, Kelemen Hunor, a Románia Magyar Demokratikus Szövetség elnöke és Berényi József, a Magyar Közösség Pártjának az elnöke voltak. Az együttműködés, együttgondolkodás terén a Pásztor István kifejtette, hogy egy-egy helyi kisebbségpolitikai eredmény az egész nemzetet erősíti, amely közös feladatvállalásban mindenkinek megvannak az adott feladatai. Kelemen Hunor úgy fogalma-

A nemzetpolitikai kerekasztal résztvevői: Pásztor István (VMSZ), Kelemen Hunor (RMDSZ), Répás Zsuzsanna (Magyarország), Berényi József (MKP). A műsorvezető Molnár Judit volt.

zott, hogy a párbeszédet egy pillanatra sem szakíthatjuk meg, s át kell adnunk egymásnak a tapasztalatainkat. Nagyon fontos a szolidaritás megerősítése, az egymásra odafigyelés, meg tudjuk osztani egymással az elvárásainkat. Közös célunk, hogy ne adjuk fel szülőföldünket. Répás Zsuzsanna a háromoldalú kapcsolatrendszer hangsúlyozta, amelyben Magyarország, a határon túli ország és az itt élő magyar kisebbség szerepel. Ezt nem könnyű elfogadtatni a szomszédos országokkal, hogy az adott országban élő kisebbségek véleményét is mindig kikérjük – fogalmazott Répás. Az autonómiatörekvések kapcsán elmondta, hogy a magyar kormány háttértámogatást tud nyújtani, de lényeges, hogy a közösségben egy egységes akarat legyen, az alapcél egyértelmű legyen a helyi kisebbségek és a magyar kormány közt is. Az asszimiláció kapcsán megjegyezte, hogy Felvidéken tapasztalható leginkább a magyarság be-

olvadása a szlovákságba. A magyar intézmények meglétét, fejlesztését tartják kulcskérdésnek. Kiemelte az külhoni óvodák ill. a külhoni kisiskolák éve programot, melyekben szakmai segítséget nyújtanak a szülőknek. E kérdésekben is zsákutcát jelentenek a vegyespártok megléte. Egy idő után pl. az iskola terén ez oda vezet, hogy már csak egy-egy magyar tagozat is elegendő lesz az oktatási intézményben. A kettős állampolgárság kérdéséről folynak a tárgyalások Magyarország és Szlovákia között. Az ügy viszont belső szuverenitási kérdés, abban nem szólhat bele Magyarország. „Szlovákia ebben a kérdésben lassan magára marad” – mondta Répás, célozva Csehország legutóbbi példájára, amikor is jóváhagyta a kettős állampolgárságot. „Meggyőződése, hogy a tárgyalási folyamatok eredményre fognak vezetni” – szögezte le a helyettes államtitkár. Berényi József kiemelte, hogy na-

gyon fontos, hogy megvalósulhatott egy ilyen nyílt fórum, mint ez a szabadegyetem, ahol szabadon beszélhetünk a bennünket érintő lényeges kérdésekről. Kitartással napirenden kell tartani a kérdéseket, s ellen kell állnunk annak, hogy a szélsőségesek közé taszítsanak azért bennünket, hogy megvitassuk témáinkat. Ilyen az autonómiáért, az önmegmaradásunkért való küzdelmünk, annak érdekében, hogy megállítsuk a negatív trendeket. Önrendelkezés terén Felvidék volt a legtétovább. Az utóbbi időben azonban elkezdtek az autonómia szó fogalmát tisztázni. 2006 után, miután a parlamenten kívül maradt a párt, az MKP újra tudja foglalmazni önmagát, s megfogalmazhatja az autonómia elképzeléseket, ill. minél szélesebb körben megismertetheti a felvidéki közösséggel. „Megmaradásunkhoz szükséges a felvidéki identitás kialakítása is, mert a szlovák-magyar identitás ártalmas” – tette hozzá Berényi.

A nemzetpolitikai kerekasztal közönsége

Fórum az autonómiáról. Résztevők: Horony Ákos, Öry Péter, Vésey Kovács László (műsorvezető) és Duray Miklós

Negyedik nap: autonómia, szórványmagyarság, felvidéki konyha

Az autonómiáról Erdélyben, Kárpátalján, Felvidéken és leginkább Vajdaságban (ahol bizonyos formában már létezik) egyre többet beszélünk. És ez rendjén is van, hiszen - és ezt nemzetközi jelentések is igazolják - a Kárpát-medencében élő magyar kisebbségek megmaradásának legfőbb zálogáról van szó. Az autonómia törekvések terén - délvidéki társaink után - most már a székelyek is jól állnak, legalábbis beleerősítettek. A martosi szabadegyetem Színpad-udvarának vendégei - Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke, Antal Árpád, Sepsiszentgyörgy polgármestere, Bíró Zolt, a Magyar Polgári Párt elnöke, Demeter Szilárd blogger és Zsigmond József politológus, önkormányzati képviselő - Erdélyből érkeztek, de nem ugyanazon a politikai oldalon állnak. Egyvalamiben azonban mégis egyetértenek - a székelyföldi autonómia szükségességében. A zárónapon erről beszéltek a martlakóknak.

Természetesen a felvidéki önrendelkezés kérdése sem marad-

hatott ki. Nyugat-Európában többféle autonómia-model is létezik, nemzetközileg elismert kisebbségügyi szakértők is dicsérik. Szlovákiában azonban mintha szitokszó lenne. Miért van ez így? Egyáltalán kell-e ez nekünk? És melyik formája? Van-e reális esélyünk a kiharcolására? Erre és sok más egyéb kérdésre igyekezett választ adni a martlakóknak Duray Miklós, Öry Péter (a Magyar Község Pártjának közigazgatási alnöke) és Horony Ákos (a Szlovákiai magyarok kerekasztala Jogsegélyszolgálatának munkatársa). A beszélgetést Vésey Kovács László, a Via Nova sajtófelelőse vezette.

A szórványmagyarság felvidéki létéről és a nyugati magyarság helyzetéről Ladányi Lajos, a Zoboralji Kht. igazgatója Hámos Lászlóval, a New York-i székely Magyar Emberi Jogok Alapítvány (HHRF) elnökével, Szász Jenővel, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökével és Duray Miklós közíróval beszélgetett.

Ki ne ismerné a pozsonyi kiflit és a jó megyeri bort? Földes István

pékmester az előbbi, Kovács Anita a Primavin borászat üzletvezetője az utóbbit mutatta be. Még hozzá nagyon érzékletesen: a „torkosok” ugyanis dióval és mákkal töltött finomságokat, száraz és édes borokat kóstolhattak meg. A bemutató során olyan felvidéki vállalkozókkal ismerkedhettünk meg, akik nemcsak idehaza, hanem határainkon túl is hírnevet szereztek maguknak. A „Felvidéki magyar konyha” vendégei Földes István és Kovács Anita mellett Dömény Zoltán borász, Németh Árpád méhészt voltak.

Színpadon a Kormorán

A szlovák történelemgyár újabb terméke: Skultéty hamvainak elrablása

Június 27-én szülőfalujában, a jelenleg Szlovákiához tartozó Hegyesmajtényban újratemették a történelem leghosszabb ideig szolgáló katonáját, a 22 háborúban és 256 csatában vitézkedő magyar huszárt, Skultéty Lászlót. Ha mindez nem képezte volna egy három országra kiterjedő diplomáciai botrány alapját, nos, talán túlzás nélkül állítható, hogy a szélesebb közönségnek továbbra is ugyanolyan halványlila gőze lenne a vitéz huszárról meg Hegyesmajtényról, mint korábban. Ennyiben tehát még „hálások” is lehetünk a szlovák történelemgyárosoknak, hogy ezúttal sem fogták vissza magukat és még a sírablástól sem riadtak vissza. Mert lényegében ez történt. A súlyos történelminagysághiányosságban szenvedő szlovákok a magyar fél értesítése nélkül, a kisantantós cimbora és cinkostárs, a román fél közreműködésével kihantolták Skultéty hamvait aradi sírjából, hogy azokat Szlovákiába csempészve szlovák hősként temessék újra. Mégpedig – immáron szlovák – katonai tiszteletadás mellett. Ami utóbbit illeti: utoljára valamikor a kilencvenes évek elején láttam olyan röhejes színű zakókat lagziba igyekvő falusi legényeken, amilyenhez hasonlót a nagy komolyan tisztelgő-díszelgő szlovák díszkatonák viseltek az újratemetésen. De legalább lengett ott egy szem piros-fehér-zöld zászló egy magyarországi - nem kormánypárti - országgyűlési képviselő kezében, ami többet mondott minden szónál. Még azoknál a szavaknál is, amelyeket - teli helyesírási és nyelvhelyességi hibával – felvették Skultéty emléktáblájára.

Az eset mindenesetre heteken át

Skultéty László újratemetése Hegyesmajtényban

borzolta a kedélyeket a Duna inenső és túlsó oldalán, az egyszerű publicistától a felsőbb kormányzati vezetőkig hozzászólt mindenki, aki szerint ez az ügy több annál, mint egy katona földi maradványainak „egyszerű” újratemetése szülőföldjén. Az alábbiakban összefoglaljuk az immáron Skultéty-ügyként elhíresült történeteket.

Arad, 2013. májusa

Skultéty László sírja az újaradi temetőben nem minősült hadisírnak (hanem „csak” emlékhelynek), éppen ezért nem is tartozott a hadisírok gondozását rendező kétoldalú (magyar-román) egyezmények hatálya alá. Ennek köszönhetően elegendő volt a szlovák fél kezdeményezését követően egy rövid egyeztetés és a román hatóságok jóváhagyása ahhoz, hogy május 21-én - Magyarország tudta nélkül - exhumálják a magyar huszár földi maradványait. Más kérdés, hogy a két ország között ugyanakkor – minden

látszat ellenére – még mindig hatályban van az alapszerződés, amely pedig kifejezetten is tartalmaz rendelkezést arról, hogy a felek a másik félhez tartozó katonai, kulturális és egyéb emlékhelyeket kötelesek megőrizni. A magyar fél előzetes tájékoztatása a szlovák szándékokról tehát csupán a minimum lett volna, ami a román féltől elvárható.

Mathes Dirschl újaradi katolikus plébános nyilatkozata szerint az egyházközséget Szlovákia bukaresti nagykövetsége kereste meg korábban, és beleegyezését kérte a huszár földi maradványainak exhumálása, majd Skultéty László szülőföldjére szállítása céljából. „Skultéty László végrendeletében meghagyta, hogy vagyonából templomot és temetőt építsenek Majtényban. Emiatt az ottani katolikus közösség eldöntötte, hogy hálája kifejezéséeként újratemeti a huszár hamvait. Ebbe nemcsak mi, hanem a Temesvári Római Katolikus Püspökség is beleegyezett” – indokolta a hoz-

zájárulást a Krónika c. erdélyi lapnak az újaradi plébános. Mathes Dirschl atya leszögezte: a temető az egyház magántulajdona, ennek megfelelően szabadon rendelkezhetett a hamvak sorsa fölött. „A magyar hatóságok részéről eddig senki sem érdeklődött Skultéty László újaradi nyughelye iránt, ezért nem értem a mostani álláspontjukat” – jelentette ki a plébános, annak kapcsán, hogy Semjén Zsolt és Répás Zsuzsanna közleményt adott ki.

A Temesvári Római Katolikus püspökség szóvivője az MTI érdeklődésére elmondta, a szlovák nagykövetség hivatalos kérésére járultak hozzá a néhai huszár hamvainak a kihantolásához. Az Arad megyei prefektusi hivatal szóvivője az MTI-nek megerősítette, hogy Szlovákia bukaresti nagykövetségének a felkérése nyomán több más hivatal vezetőjével együtt Radu Stoian alprefektus is részt vett a kihantoláson. Mathes Dirschl elmondta: személyesen vett részt a kihantoláson, amelyen Szlovákia bukaresti nagykövete, Arad megye alprefektusa, a román hadsereg egy temesvári tábornoka, az Arad megyei szlovák többségű Nagylak város polgármestere és alpolgármestere, valamint a rendőrség egy képviselője is részt vett. Utóbbi lepecsételte a hamvakat tartalmazó koporsót.

Az Aradi Hírek portálnak nyilatkozott a temetőgondnok, aki elmondta, hogy a Temesvári Római Katolikus Püspökségről hívták fel, hogy közöljék: ki kell hantolni a néhai huszár hamvait. „Én csak alkalmazott vagyok itt, nem tudok semmiről, aztán mondták, hogy jön a szlovák nagykövet is” – szabadkozott a temető néven nem nevezett gondnoka a lapnak. „A sírt mi bontottuk ki, de már csak néhány csontot találtunk: megvolt még a koponya fele, egy lábszárcsont és néhány gomb. Szerintem

azt hitték megtalálják a kardját is, de úgy tudom, évekkal ezelőtt már feltúrták a sírt, hogy keressék a kardot, akkor vihették el a csontok többi részét is, hisz például a combcsontok, medencecsont is hiányzott most” – magyarázta tovább. Az Aradi Hírek fényképsorozatot is közölt arról, hogy a kihantolás után csak részben temették vissza a sírt.

Mathes Dirschl plébános szerint az aradi magyar közösség helyi képviselői tudtak a kihantolásról, és nem ellenezték azt. Hozzáette, személyesen beszélt Bognár Levente RMDSZ-es alpolgármesterrel az ügyről, Ujj János helytörténész pedig előzetesen fényképeket készített a sírről. Bognár Levente, Arad alpolgármestere a Krónikának elmondta, a huszárhamvak exhumálása kapcsán sem a városi önkormányzattal, sem a helyi magyar közösséggel nem vették fel a kapcsolatot a szlovák hatóságok, mivel az újaradi temető a római katolikus egyház tulajdona. „Gyerekkorom óta jártam ott, kötődöm a magyar huszár emlékéhez, és teljesen véletlenül értesültem a hamvak elszállításáról. Elégge furcsállom a történeteket” – jelentette ki. Ujj János aradi helytörténész, aki a Séták aradi temetőiben, emlékhelyeken című, 2009-ben írt könyvében a Skultéty-sírt is bemutatta, Arad kiemelt fontosságú síremlékei egyikének tekintette Skultéty László huszár obeliszkjét. Ujj János elmondta, hogy Skultéty László első síremlékét az 1831-ben elhunyt huszár zászlótartó egykori parancsnoka, Gróf Esterházy Vince ezredes állíttatta. Ezt a síremléket cserélték ki az újaradi magyarok a hadsereg támogatásával 1898-ban a ma is látható obeliszkre. Mathes Dirschl elmondta: több mint egy évtizede szolgál az újaradi plébánián, de nem tud arról, hogy Skultéty László sírjánál valaha is megemlékezést tartottak

volna. A plébános is valószínűsítette, hogy a sírt 1898-ban bontották fel, amikor az újaradi közösség a síremléket készítette. Az obeliszket ugyanis a sír közepére építették, és az alappal két méteres mélységig mentek le.

A hamvak kihantolása után azokat a szlovák védelmi minisztérium közreműködésével Pozsonyba szállították. Amikor ennek híre ment, kitört a botrány...

Ki volt Skultéty László?

A néhol igen alacsony színvonalra sikeredett „vita” alapkérdése természetesen az volt, hogy Skultéty László szlovák volt-e – amint azt például Hegyesmajtény polgármestere, vagy éppen a Szlovák Hadtörténeti Intézet szent meggyőződéssel állította – vagy sem. Ezen múlik annak a kérdésnek az eldöntése, hogy mennyire történelemhamisítók a szlovákok: nagyon, vagy nagyon-nagyon?

A Szlovák Hadtörténeti Intézet igazgatójának, Miloslav Čaplovičnak szent meggyőződése, hogy Skultéty László esetében „Szlovákia hadtörténetének jelentős személyiségéről van szó”. Ez még igaz is lehetne, amennyiben Skultéty László 1939 és 1945 között Hitler csatlósállamának bakájaként, vagy esetleg valamikor 1993. január elseje után szolgált volna a szlovák haderők kötelékében. Az igazgató mindenesetre kifinomult történelmi tudásról és érzékről tett tanúbizonyságot, amikor kijelentette: számtalan archív hadtörténeti anyag bizonyítja, hogy Skultéty László – aki korábban a Hadik-ezredben szolgált –, a Hadik-ezred átszervezését követően a Habsburg-hadsereg 8. huszárezredének tagja lett. „Ennek alapján nem lehet kétségbe vonni, hogy a Habsburg-hadsereg katonája volt, és így nem lehetett a magyar hadsereg huszára” – vélekedett Miloslav Čaplovič.

Skultéty szülőfalujának jelenlegi

polgármestere már nem bonyolódott az intézetigazgatóéhoz hasonló zavaros történelmi fejtegetésébe, hanem határozottan lezögezte: „Ladislav Škultéty-Gábriš végre hazatért, mi kértük a hazaszállítását, mert szlovák nemzetiségű volt, miként a szülei és az utódai is. Az idén lesz 150 éve, hogy elkészült községünk temploma, amelynek megépítéséhez életfogytig tartó járulékának felajánlásával a település híres szülötte, Ladislav Škultéty-Gábriš is hozzájárult, újratemetésével az ő emléke előtt akarunk tisztelni” – jelentette ki Eva Gábrišová polgármester-asszony.

Ami a tényeket illeti, dióhéjban: Skultéty László 1735-ben (más adatok szerint 1738-ban) született a Trencsén vármegyei Hegyesmajtényban, édesapja hosszú évekig katonai szolgálatot töltött be. Tizenöt éves korában aztán ő maga is beállt a hadseregbe. A tűzkeresztségen egészen fiatalon, a 1756-57. évi hadjáratban esett át, amelynek során a magyar huszárok Hadik András huszárezredes vezetésével elfoglalták Berlint. Végigharcolta a Habsburg Birodalom valamennyi háborúját, küzdött franciák, törökök, olaszok, poroszok és oroszok ellen, összesen 22 hadjáratban vett részt. Végül nyolcvanegy évnyi szolgálat után 96 éves korában – ezért őt tartják a világ legöregebb huszárnak – szerelt le Aradon. Itt helyezték örök nyugalomra 1831-ben az újaradi római katolikus temetőben. A pedig a „nemzetiségi kérdést” illeti, Hermann Róbert, a Magyar Tudományos Akadémia doktora szerint a huszár zászlótartó önazonosságát a személyi lapja alapján nem lehet meghatározni, azonban Skultéty huszárként a magyar nemzeti hagyomány részese, úgy is tekintettek rá mint magyar huszárra. A születési helyéből sem következik, hogy szlováknak val-

lotta volna magát, de nem zárható ki esetében a kettős identitás sem - állapította meg a hadtörténész. Hermann Róbert rámutatott: a császári és királyi hadseregnek valamennyi huszárezredét Magyarországról állították ki, így ők, ha etnikailag nem is, de hovatartozás alapján magyarnak számítottak. Babucs Zoltán hadtörténész pedig annak a véleményének adott hangot, hogy a szlovák történetírás „látványos módon keresi a szlovákok múltját”. Példaként hozta fel, hogy nemrégiben jelent meg angolul a Szlovákia hadtörténete című könyv, amely a mai Szlovákia területén született

összes embert szlováknak tekinti, így mások mellett Hadik András hadvezért, Csák Máté kiskirályt vagy II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelmet. Babucs Zoltán beszélt arról, hogy a szlovák történetírás igyekszik hősöket kreálni magának, Skultéty László azonban magyarnak tekinthető, amit az is bizonyíthat, hogy korabeli magyar szokás szerint születésnapja egybeesik névnapjával.

A reakciók

Amint nyilvánosságra került a szlovák-román koprodukcióban végrehajtott sírrablás Aradon, a magyar fél (határon innen és túl)

azonnal felháborodásának adott hangot. A magyar nemzetpolitikáért felelős tárca nélküli miniszter, valamint a helyettes államtitkár azonnal közleményt adott ki. Semjén Zsolt és Répás Zsuzsanna közös nyilatkozatában felháborodásuknak adtak hangot az esettel kapcsolatban: „Mélységesen felháborodva értesültünk arról az egészen elképesztő tényről, miszerint a magyar történelemkönyvekben is tanított, összesen 81 évig katonaként szolgált Skultéty László (születési nevén: Gábris László) magyar huszár zászlótartó újaradi temetőben lévő sírját a román hatóságok 2013. május 21-én megnyitották, holtteste maradványait exhumálták, és azt még aznap a szlovák légierő katonai gépe elszállította. 2013-ig senki nem merült fel, hogy Skultéty László ne magyar lett volna. Nem merült ez fel magában az érintettben, sem kortársaiban, sőt az őt német nyelven megéneklő költőben sem. Nem értjük a szlovák és a román hatóságokat azért sem, hogy miért kellett ilyen hirtelen, nagy titokban elrabolni az ő földi maradványait. Ha a történelmi tényekkel nem is voltak tisztában,

figyelmeztethette volna őket a sír- emlék kizárólag magyar nyelvű felirata. Mivel egy magyar huszárnak állított műemlékről van szó, minden ezzel kapcsolatos történésről, illetve szándékról mind a szlovák, mind a román hatóságoknak értesíteniük kellett volna a magyar felet. Ezt nem tették meg. A kegyeletsértő akcióra a magyar fél teljes kizárásával került sor. A magyar műemléket egyszerűen feltúrták, és onnét a holttest maradványait elvitették, hogy Skultéty Lászlót mint szlovák katonát a Trencsén melletti Hegyesmajtényon újratemessék. Bizonyítja ezt a tény az is, hogy Skultéty László hamvait a szlovák haderő vezérkarának főnöke és egy díszegység fogadta. Sajnáljuk, hogy a szlovák fél nem tanult történelmi hibáiból, és egyszerű emberek annak idején kötelezővé tett reszlovakizációja után, most történelmi személyiségekkel próbálja meg ugyanezt megtenni. Ezzel ellentétben mi meg vagyunk győződve róla, hogy a szlovák nemzet nem szűkölködik jeles történelmi személyiségekben, így nincsen rászorulva arra, hogy a magyar vagy más nemzetek hőse-

it próbálja szlováknak feltüntetni. Felszólítjuk a szlovák felet, hogy a történelemhamisító, kegyelet- és jogsértő magatartását azonnal fejezze be, a hamvakat szállíttassa vissza az eredeti helyére, a magyar műemléket azonnal állíttassa helyre, és a magyar fél rovására elkövetett történelemhamisítási kísérleteket haladéktalanul szüntesse be“.

A fenti, tiszteletre méltóan határozott és kemény szavak természetesen falra hányt borsó módjára peregték le a címzettekéről, így az újratemetés annak rendje s módja szerint megtörtént, mindenféle diplomáciai következmények nélkül. A két ország miniszterelnökének budapesti találkozásán szóba sem került az ügy, a magyar-szlovák kisebbségi vegyes bizottság július 18-ülésén pedig a magyar félnek mindössze annyira futotta, hogy „kérte a szlovák fél közreműködését”, hogy Skultéty hegyesmajtényi síremlékének feliratát „a magyar fél számára is megnyugtató módon módosítsák”. Vagyis egyszerűen javítsák ki a helyesírási hibákat a táblán... szd

A Császári "örök" katona

A történelem leghosszabb ideig szolgáló katonája egy kis faluban Hegyesmajtényben (Mojtín) nőtt fel, amely a Sztrázsovi hegyek közt található. 1750-ben lépett be Skultéty-Gábris László az egyik huszári ezredbe és így a Habsburgi Birodalom hadsereg részévé vált. 25 év szolgálat után 1778-ban vitézi rangot kapott. A katonai karrier csúcspontján április 11.-én 1790-ben strázsamesterré léptették elő és kinevezték az ezred zászlótartójává. Elnyerte a legmagasabb kitüntetések a Habsburgi Birodalom hadsereg számára ezüstérmét hősségért és az Ágyúkeresztet.

Mint császári katona 81 évet szolgált a zavaros-konfliktussal teli világban, harcolt 22 háborúban, átélte 256 csatát.

Az „örök” katona életútját az Istenbe vetett hite és a mélyen gyökerező szülőföldje és nemzete iránti szeretete kísérte:

„... Az aranyat, amelyet nekem szeretne ajándékozni, kérem, küldje el az én falubelijeimnek a vármegyei Hegyesmajtényba, hogy nekik ne keljen a világba írás tudatlanul menniük-mint ahogyan nekem kellett...”

Javítsák ki a helyesírási hibákat is a táblán...

Az érsekújvári kultúrházban, a Nemzeti Összetartozás Napjának előestéjén, az MKP rendezvényén impozáns programmal lépett fel a Honvéd Együttes.

A Nemzeti Összetartozás Napja Felvidéken

„Trianon fájdalmas emlék, amíg magyar lesz a Földön, nem tudja igazságosnak mondani azt, ami akkor történt” – ezt Berényi József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke mondta beszédében június negyedikén, a trianoni diktátum aláírásának évfordulóján a Tolna megyei Tamásiban rendezett – trianoni emlékműavatással egybekötött – megemlékezésen. Kilencvenhárom esztendővel ezelőtt ezen a napon, június negyedikén írták alá – a nagyhatalmak bozót-vágó késével a torkuk alatt – Magyarország képviselői azt a békediktátumot, amely az ország brutális szétdarabolását és milliók idegen uralom alá kerülését eredményezte. A nagyhatalmi döntés okozta traumát azóta sem sikerült kihevernie a nemzetnek, miközben évtizedeken keresztül már a pusztta megemlézése is főbenjáró bűnnek számított úgy a magyarországi, mint a határon túli magyar politikai- és közéletben. Égésen

2010-ig kellett arra várni, hogy valamilyen szintű változás történjen az ügyben, még ha ez elsősorban szimbolikus – és „ünnepé” minősítése miatt sokakakban visszatetszést keltő – megnyilvánulás is. Tény azonban, hogy a magyar Országgyűlés 2010-ben a 2010:XLV. számú törvénnyel a Nemzeti Összetartozás Napjává nyilvánította június negyedikét, a trianoni békediktátum aláírásának napját. A magyar jogalkotó ezzel a szimbolikus aktussal azok emléke előtt kíván tisztelettel adózni, akik a magyar nemzet külső hatalmak által előidézett igazságtalan és méltánytalan szétszaggatása után áldozatvállalásukkal és teljesítményükkel lehetővé tették, hogy e tragédiát követően a magyarság mind szellemi, mind gazdasági értelemben képes volt újra megerősödni, s képes volt túlélni az ezt követő újabb történelmi tragédiákat is. Az Országgyűlés ebben a törvényben nyilvánította

ki azt is, hogy a trianoni diktátum révén különböző országok fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek. A törvényről szóló szavazáskor csupán a magyar szocialisták (Juhász Ferenc kivételével, aki igennel szavazott) nyomták meg a nem gombot, míg 12 LMP-s képviselő tartózkodott (Schiffer András ugyanakkor igennel szavazott). A nemzeti összetartozásról szóló törvény az elfogadását követően szinte azonnal heves tiltakozást váltott ki azon államok részéről, melyek a trianoni diktátumban az ellenoldalon voltak érdekelték. Így Szlovákia is nyilatkozatban tiltakozott a szerintük revizionista törekvéseket megfogalmazó jogszabály ellen. A szlovák kormány a magyar fél Trianon-értékelését „egyoldalúnak és történelmietlennek” nevezte.

A trianoni békediktátumra – immáron a nemzeti összetartozás je-

gyében – idén is számos településen megemlékeztünk a Felvidéken. Az alábbiakban ezeket gyűjtöttük csokorba.

Jéne

A „Villa Jen 1216” polgári társulás és az Uraj-Susa Jövőjéért Egyesület június 1-jén 15 órától tartott megemlékezést az Ózd közelében lévő Susa és a rimaszombati járás egyik kis települése, Jéne közötti határon. A megemlékezésen Cziprusz Zoltán, a Via Nova Ics alelnöke, az MKP Rimaszombati Járási Elnökségének tagja mondott beszédet, aki trianon meghaladásának fontosságát hangsúlyozta: „Mára ez a nap nem a megosztottságot és a reménytelenséget sugározza, hanem erőt ad a harcunkhoz a további fennmaradásért és a magyarként való boldogulásunkhoz, legyünk bárhol is a világban”. Magyarországról Tartó Lajos (Ózd városi képviselő, Susa polgármestere), valamint Obbágy Csaba (Ózd alpolgármestere) köszöntötte az emlékezőket. A megemlékezésen részt vett az Ózdi Huszárbandérium több lovashuszára is. Fellépett az Új Gömöri Néptánccsoport (Köböl Gábor, Singlár Orsolya, Habodász István, Borbás Lucka), Foglár Gábor verséneklő Almágyból, az OMI zenés színháza, az ózdi neptánccsoport, Varga Bíró Tamás dalnok. Az összejevetelen a Via Nova ICS szép számban képviseltette magát, de jelen volt az MKP Rimaszombati járási vezetése is.

Léva

Léván június 2-án a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából a felvidéki magyarok állampolgársági és anyanyelv-használati jogi küzdelmeiről tartottak konferenciát. A rendezvény keretén belül beszámoló hangzott el az Európai Parlament Petíciós Bizottságának 2013. május 27-i brüsszeli ülésé-

ről is, annak eredményeiről. A konferencia célja az egyes intézmények, szervezetek, civil mozgalmak és magánszemélyek küzdelmeinek kölcsönös megismerése, a közös platform kialakítása, a lehetséges jövőkép megfogalmazása. A találkozón telt ház volt. Több mint 120 érdeklődő ember jelent meg a közelebbi és távolabbi környékről a lévai Czeplédi Péter Református Gimnázium dísztermében. Civil szervezetek képviselői, közéleti személyiségek, a sajtó képviselői, valamint Magyarországról a Fidelitas és az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség képviselői is jelen voltak a konferencián. A konferencia szervezői a lévai kettős állampolgárok: Dolník Erzsébet, Kassai Gyula, Gubík László voltak. Felszólalt Berényi József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke, Őry Péter alelnök, valamint Mészáros Alajos, a párt európai parlamenti képviselője. Az előadók között volt Lomnici Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke, ifjabb Lomnici Zoltán alkotmányjogász – aki az emberi jogi bíróságok előtt a felvidéki magyarokat is képviseli – Dr. Nagy Tibor, a lévai magyar állampolgárok ügyvédje. Boldoghy Olivér pedig a magyar nyelvhasználat ügyében tett erőfeszítésekről beszélt a konferencia résztvevőinek. A konferencia résztvevői elfogadták a „Felvidéki magyarok kinyilatkoztatása a nemzetért” című nyilatkozatot, melyet Dr. Tamás Aladérné Szűcs Ilona, Dolník Erzsébet, Fehér István, Kassai Gyula, Boldoghy Olivér és Gubík László terjesztettek elő és írtak alá. A konferencia résztvevői egyetértésük jeléül szintén kézjegyeikkel látták el a dokumentumot.

Nána

Nánán a Csemadok alapszervezete 2010-ben, a trianoni béke 90. évfordulóján állított egy Em-

lékkövet. Azóta évről évre egyre többen jönnek össze az évforduló napján, vagy előestéjén, hogy emlékezzenek. Ez évben az Úrnapi körmenet után a kultúrház melletti emlékparkban a trianoni Emlékkőnél helyiek, esztergomiak és párkányiak gyűltek össze, mintegy ötvenen. A himnusz elhangzása után Dániel Erzsébet elnök emlékeztetett arra, hogy a trianoni tragédia nánai áldozatokat is követelt. 1919. május 30-án tíz nánai ifjút, akik 18-20 évesek voltak falhoz állítottak a cseh légiósok a falu végén. Az volt a bűnük, hogy bátrak voltak és mertek kiállni magyarságukért, ellenálltak a cseh légiósok támadásának, s ezért sorra lelőtték őket. Róluk a Csemadok alapszervezete néhány éve minden év januárjában az évzáró ülésen is megemlékezik, hol előadással, hol egy gyertyagyújtással. Sírja már csak hatnak van a temetőben, sírkövekre rávésve, miért haltak hősi halált. A tíz áldozat nevét a Csemadok korábbi vezetői egy márványtáblán megörökítették és ma is ott van a Hősök emlékművén, csupán annyi szöveggel: 1919 és a nevek. Értük is gyújtottak gyertyát az emlékezők. Pálmai József esztergomi tanár ismertette a Magyar Nemzet Összetartozás Napjának üzenetét, és elmondta József Attila: Nem, nem, soha c. versét. Morvai Barbara nánai diák Wass Albert verset szavalta, a nyugdíjas éneklő csoport pedig nemzeti dalokkal tette színesebbé a műsort. Az emlékezés

végén Burián László esperessel egy imát mondtunk a hősi halottakért, majd a szózat és az erdélyi himnusz után gyertyagyújtással ért véget Nánán a megemlékezés.

Pozsonypüspöki

A Pozsonypüspöki Magyar Tanulmányi Alapiskola kertjében a

Napjáról való pozsonypüspöki megemlékezés keretében megtartott rendhagyó történelemóra utolsó előadója Dunajszky Géza pedagógus-író volt, aki a Beneš-dekrétumok alapján elkövetett háborús és emberiség ellen elkövetett bűntettek dokumentumaival ismertette meg a vendégeket,

a békediktátum aláírásának időpontjában.

Szepsi

A Bódva perti városban június 2-án délután a katolikus templom mellett 2010-ben elültetett „Jövő Fájánál” tartottak megemlékezést. Iván Tamás, a Via Nova ICS Szepsi Alapszervezetének elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd Mihályi Molnár László, a Magyarok Világszövetségének felvidéki alelnöke mondott ünnepi beszédet. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Zachariaš István, Szepsi város polgármestere, az MKP Kerületi Tanácsának elnöke, Iván László járási elnök, valamint társadalmi szervezetek képviselői és a Felvidéki Farkasok motoros egyesület képviselői is.

Érsekújvár

Az érsekújvári kultúrházban, a Nemzeti Összetartozás Napjának előestéjén impozáns programmal lépett fel a Honvéd Együttes. Minden jegy elkelt, még a lépcsőkön is ültek. Nagy Péter alpolgármester a közönség soraiban köszöntötte a Balogh Csabát, Magyarország szlovákiai nagykövetét és társait a pozsonyi követségről, az MKP tisztségviselőit és Szarka Tamás felvidéki Kossuth-díjas művészt. Az eseményen Potápi Árpád János, az Országgyűlés nemzeti összetartozás bizottságának elnöke és Berényi József MKP-elnök mondtak ünnepi beszédet. Magyarország legnagyobb hivatásos néptáncegyüttese, a Honvéd Táncszínház képviselőjében Zsuráfszky Zoltán művészeti vezető köszöntötte a közönséget és a felvidéki magyarságot.

Dunaszerdahely

A Pázmaneum Társulás, az MKP Dunaszerdahelyi Helyi Szervezete és a Via Nova ICS a trianoni békediktátum 93. évfordulója alkalmából gyertyagyújtást szervezett a

kopjafa megkoszorúzásával kezdődött a Nemzeti Összetartozás Napjáról való megemlékezés június 2-án a Pro Futuro Hungarica polgári társulás, a Pozsonypüspöki MTNY Alapiskola és a Posonium Polgári társulás szervezésében, az Oroszlányi Rákóczi Szövetség részvételével. A megemlékezésen részt vett Magyarország Pozsonyi Nagykövetségének első beosztottja, dr. Harmathi Zsolt is. Az iskolakertben lévő kopjafánál a rövid kultúrműsort követően, amely során a jelenlévők meghallgathatták Wass Albert Üzenet haza című versét Nagy Roland oroszlányi diák tolmácsolásában és az Oroszlányi Bakfark Bálint Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és a Városi Kórus rövid műsorát, Csáky Pál író, politikus, a Pro Futuro Hungarica polgári társulás elnökének ünnepi beszéde következett. A Nemzeti Összetartozás

amelynek következményei máig gyötrelmesek a felvidéki magyarság számára.

Simonyi

A Simonyi Református Egyházközség június 2-án emlékezett meg a Trianoni békediktátum aláírásának 93. évfordulójáról. Dél előtt Istentiszteleten, este Zsapka Attila: „Körömszakadtáig” címet viselő koncertjén. Zsapka Attila verseneklő magyar költők – Böröczi Mihály, Petőfi Sándor, Tompa Mihály, József Attila - megzenésített verseiből összeállított műsorával a hitet és a reményt erősítette a résztvevőkben. Az est mottója Juhász Gyula után a következő volt: „...Mert nem lehet feledni, nem, soha, amíg magyar lesz és emlékezet, jog és igazság, becsület, remény, hogy volt nekünk egy országunk e földön...” Simonyiban is meghúzták a hangot június 4-én, 16.32 perckor,

Trianon emlékfánál Dunaszerdahelyen június 4-én.

A összejövetelre a dunaszerdahelyieken kívül számos csallóközi településről érkeztek a megemlékezők, civil szervezetek képviselői, akiket Karaffa Attila, a Pázmaneum Társulás ügyvezető elnöke, önkormányzati képviselő köszöntött és osztotta meg velük gondolatait. Kiemelte az emlékezés fontosságát és annak továbbadását a jövő generációnak. Mint mondta: „A múltból kell erőt merítenünk a jövőhöz, hogy a magyar öntudatot, kultúránkat, hagyományainkat megszilárdítsuk szülőföldünkön, itt a Csallóközben, Dunaszerdahelyen is!” A gyertyagyújtást követően a Magyar és a Székely Himnusz eléneklésével zárult a trianoni megemlékezés, amelyet baráti beszélgetés követett a szabadidőparkban.

Szímő

Szímő községben 16.30-kor, a trianoni diktátum aláírásának időpontjában harangzúgással emlékeztek a békediktátum aláírására, majd a kopjafánál ünnepi beszéd és korabeli dalok hangzottak el.

Nagykapos

Nagykaposon a Nemzeti Összetartozás Napján nyitották meg a „Magyarország virága”, az Árpád-Házi Szent Erzsébet című kiállítást. A nagyszámú közönség előtt a kiállítást Messik Miklós a Magyar Emlékekért a Világban egyesület elnöke és Gabri Rudolf az intézmény igazgatója közösen nyitotta meg. Az ünnepélyes megnyitó mellett egy film is levetítésre került, mely bemutatta, hogy a világ számos pontján óriási kultusza van Szent Erzsébetnek.

Pozsony

A Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából a Pozsonyi Magyar Intézetben mutatták be Dušan Trančík Hodina dejepisu – Törté-

nelemóra című filmjét. Trančík arról készített filmet, hogyan és mit tanítanak Trianonról és a 20. század történelméről Szlovákiában és Magyarországon. A film elkészítésében a Pozsonyi Magyar Intézet is segédkezett. A filmvetés után kerekasztal-beszélgetésre került sor a film rendezőjével, Dušan Trančíkkal.

Csata

Csatán a helyi MKP június 8-án a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából megemlékezést szervezett, mely szentmisével kezdődött, majd koszorúzással és emlékműsorral folytatódott. A szentmisét Gyurcsó Zoltán helynök, esperes celebrálta. Majd megkoszorúzták a hősök emlékművét, amely közvetlenül a templom előtti téren van. Az emlékezés koszorúit az MKP Országos és Járási Elnöksége, Magyarország nagykövetének helyettese, a Rákóczi Baráti Társaság elnöke, a Csemadok Területi Választmányja, a csatai, oroszai, lekeri MKP képviselői, az oroszai, zalabai községi hivatalok képviselői valamint a Csatai Baross Gábor Alapiskola vezetősége helyezte el. A megemlékező műsor a kultúrházban valósult meg. A találkozót megtisztelte jelenlétével többek közt Csáky Pál, Dr. Harmati Zsolt nagykövet helyettes, Kiss Beáta, Török Alfréd, Lőrincz Tamás.

Nagytárány

Nagytárányban 2013. június 9-én az MKP Tóketerebesi Járási Elnöksége tartott megemlékezést. Az emlékezés zászlós menettel indult a Trianon-parkba a Trianon-emlékműhöz. Kopasz József, az MKP Kassa megyei képviselője, Nagytárány polgármestere nyitotta meg az emlékezést, amely ma már egybekapcsolódik az összetartozás napjának ünnepével. Az ünnepi beszédet Szuperák Mária, az MKP Országos Elnökségének tagja, egyben a párt Tóketerebesi

Járási Elnökségének elnöke mondta. Petrik Ferenc, az MKP Nagytárányi Helyi Szervezetének elnöke beszédében történelmi tényeket vázolt fel a gyászos esemény körülményeiről. Fellépett Orlovský Erzsébet, az Emmánuel együttes és Tisza népdalkör. A méltó megemlékezések, szavaltok és énekek után a jelenlévők elhelyezték az emlékezés virágait az emlékmű talapzatára.

Komárom

A Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából rendezett megemlékezés Komáromban a református templomban ünnepi istentisztelettel kezdődött, ahol Fazekas László, a Szlovákiai Magyar Református Egyház püspöke hirdette az ígét. Az ünnepségen részt vett Balogh Csaba, Magyarország pozsonyi nagykövete és Molnár Attila Dél-Komárom polgármestere, valamint fellépett Kátai Zoltán népművész is, aki régi magyar egyházi és világi népdalokat adott elő kóborzók kísérettel. Az istentiszteletet követően Feszty Zsolt, református lelképásztor, a T(e)Ü(gyed)Kör Polgári társulás elnöke köszöntötte az egybegyűlteket. Beszédében kiemelte: a református parókia udvarán három évvel ezelőtt állították fel az összetartozás emlékoszlopát, ám a szobor még mindig nem kapta meg a hivatalos engedélyeket a felállításra. Beszámolt arról, hogy komoly erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a szobor ügye jogilag is rendeződjék. Németh Zsolt, Magyarország Külügyminisztériumának parlamenti államtitkára ünnepi beszédében megjegyezte, most hogy Komáromba érkezett, az végeredményben azt is jelenti: hazaérkezett. „Hiszen ahogyan a kárpát-medencei magyarság nagy része, én is sok elemből vagyok összegyúrva, vagyis csontjaimban hordozom a nemzeti összetartozást” – mondta.

Nem közölünk való, akinek ez nem fáj

Trianon kopár árnyékában élünk: És akinek fáj, az emlékezik, elemez, számvetést készít és megszólal... Mert erről hallgatni tovább nem lehet, erről nem beszélni nem szabad... Ezt eltitkolni bűn, letagadni vétek, elszabotálni gyalázat!

Akik eltervezték, akik végrehajtották s akik végül a busás hasznot lefölözték, azoknak szellemi és vagyoni örökösei szítanak most is ellentétet, háborúkat, és juttatnak csődbe országokat, hogy végül magukat kiáltsák ki felszabadítónak, a demokrácia bajnokának, s kölcsöneikkel a segítő kéznek. Viszont ezeknek a hiteleknek a kamatait sem tudják majd fizetni a „megsegített” szerencsétlenek, s lesznek adósrabszolgává, amint azt már az elmúlt évezredekben megismerhettük a történelemből... így omlott össze Egyiptom, jutott zsákutcába Athén, bomlott fel Róma, s jutott árvaságra a keresztény világ! Ezek juttatták hatalomra Napoleont, Lenint és Hitlert is. Fasizmus, bolsevizmus és liberalizmus egy töről fakad: azoktól, akinek Jézus keresztje nem szent. Akiknek ez botrány!

Ám aki nem akar rabszolgává válni, hanem önálló utat akar folytatni, nem akar gazdasági és banki segélyre szorulni, azt megvádolják, bemocskolják, meghurcolják sajtójukban, fórumaikon a világ előtt, uniós bizottságokban,

hogy végül kénytelen legyen behódolni a megnyomorító pénzügyi kalmárszellemű sátánfajzatai előtt! S aki ezt leleplezi, az máris megosztó, kirekesztő, nacionalista, fasiszta avagy antiszemita jelzést kap, s ezzel viszont közvetve azt is beismerik, hogy honnan és merről fú a szél...

A Pénz urai, akik a Világ uraivá akarnak lenni, tagadva ezzel Isten mindenhatóságát és az ember eredendő szeretetre születtségét, most is azon fáradoznak, hogy ne tudjuk, ne lássuk, ne igényeljük és ne is szeressük az igazságot! A feldarabolás csak a behódoltatás egyik változata, a másik az erkölcsi züllesztés, megosztás, emberi és nemzeti értékeink megtagadása, elfeledtetése, kulturális örökségünk kifosztása, nemzeti önbecsülésünk degradálása. A „másság” tiszteletére hivatkozva azt várják el a normális világtól, hogy ne igényelje a már megszerzett világosságot, hanem egyezzen ki a félhomállyal és szürkességgel. Hogy aztán a hitéből és emberségéből kiforgatott, emberi kapcsolataiban kifícamított, nemzeti közösségből kiszakított és magára hagyott egyén ne lászon mást, csak az alimizsnát osztó gonosz mostoha kezét és hamis mosolyát.... csak azt lássa, amit a sötétségben pásztázó fényszóró vagy kamera megmutat. Ezért borítják szellemi sötétségbe a világot!

93 éve folyik a kisemmizés mindazok érdekeit szolgálva, akiknek akkor is jól jött, hogy a Szent Korona kétharmad részét olyanoknak osztották el, akik hátlából megengedték, hogy bankjaik befektetési területévé tegyék Szent István országát.

Szégyen és gyalázat azokra, akik eltervezték, átok azokra, akik még ma is helyeslik, és részvéttem azok iránt, akik nem akarnak igazságtételt: ami azzal kezdődne, hogy beismerjék a tényeket: hogy Trianonban nemzetközi bűntény történt, ahol a magyar nemzet számára sem a történelmi jogfolytonosság, sem a szabad választás, sem az önrendelkezés joga nem adatott meg!

Amíg ez nem jön el, addig nem beszélhetünk sem szabad, sem demokratikus, sem emberséges, sem keresztény Európáról. Csak a Szolgák Európájáról, a mindent kiszolgáló cselédek Európájáról, az emberségüket megtagadó ösztönlények és civilizált állatok zsákutcájáról....

93 éve végeztetett be, s nem tanultak belőle, mert azóta minden háború után rendeznek ilyen „béketárgyalást”, s mindig a Nagybefektetők lesznek a haszonélvezők is: bankok, fegyvergyárak, szállítók, olajkitermelők.

Hát nem érdekes?!

Mihályi Molnár László

Magyar-szlovák kormánycsúcs az együttműködés továbbfejlesztéséről

Július másodikán egy némileg felemásra sikeredett kormánytalálkozóra került sor Budapesten. Szlovákia és Magyarország vezetői a két ország közötti kölcsönös együttműködés továbbfejlesztéséről tárgyaltak Budapesten, aminek köszönhetően több kétoldalú egyezmény is született. Fontos eredményeket sikerült elérni a határ menti infrastruktúra fejlesztése területén, ami már csak gazdasági szempontból is igen jelentős előrelépés. Ugyanakkor az úgynevezett „kényes” témák – a kettős állampolgárok meghurcolása, vagy éppen a botrányos Skultety-újratemetés ügye – szóba sem kerültek találkozáson.

Az Országházban megrendezett kormányzati csúcstalálkozón a két miniszterelnök mellett részt vett magyar részről Semjén Zsolt nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes, Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter, Martonyi János külügyminiszter, Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter, Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter, valamint Sziijártó Péter, a Miniszterelnökség külügyi és külgazdasági államtitkára. A szlovák delegációt Robert Fico kormányfő vezette, a találkozón részt vett Miroslav Lajčák külügyminiszter, Tomáš Malatinský gazdasági miniszter, Ján Počiatek közlekedési miniszter és Ľubomír Jahnátek mezőgazdasági miniszter.

Tárgyaltak többek közt a közös infrastruktúrában érdekelt kétoldali szerződésekről és a határon átnyúló együttműködésről a 2014-2020-as európai alapok hatékonyabb kihasználásának összefüggésében is. Aláírták a me-

morandumot a kormányok együttműködéséről, a Magyar Befektetési és Kereskedelmi Ügynökség és a Szlovák Befektetési és Kereskedelmi fejlesztési Ügynökség közti megértésről, továbbá a Szlovák Elektrotechnika Egyesület és a Magyar Elektrotechnikai Egyesület közti megértésről, valamint az államhatárokon át vezető közutak teljes fejlesztésének támogatásáról a 2014-2020-as időszakban. Ez utóbbi értelmében 25 új határátkelőt nyitnak meg az adott időszakban, ezek közül pedig öt átkelő megnyitására már az idei ősz végéig sor kerül. Ennek szükségessége nyilvánvaló: Magyarország és Szlovákia között húzódik Európa egyik leghosszabb, 700 kilométeres határszakasza, ehhez képest viszont a nyugat-európai két és fél kilométeres átlag helyett itt átlagosan 26 kilométerenként vannak a határátkelők. A 2020-ig tervezett 25 átkelő egyébként nem a végső szám, mivel a teljes közös program összesen 60 átkelő létrehozásáról szól.

A megbeszélésen jelen voltak a

dél-szlovákiai kerületek képviselői is. A megyei elnökök szerződésben rögzítették a határon átnyúló együttműködési szándékukat. Ennek eredményeként többek között közutakat újítanak fel, élénkítenék a szlovák-magyar kis- és középvállalkozások közötti kapcsolatot. A tárgyaláson ott volt az MKP alelnöke, Németh Gabriella, aki egyben Pozsony megye alelnöke is. Véleménye szerint „Pozsony megye sikeresen használta ki az elmúlt időszakban az osztrák-szlovák határon átnyúló együttműködés adta lehetőségeket. Ennek köszönhetően épült meg többek között a legnagyobb befektetési projektként a Dévényújfalusi Szabadság kerékpár híd is. Ezeket a tapasztalatokat kihasználva szeretnénk hasonlóan jó és eredményes együttműködés keretében a lehető legtöbb forrást kimeríteni a magyar-szlovák határon átnyúló együttműködés 2014-2020 időszakában a Pozsony megyével, ill. Nagyszombat megyével határos területeken, elsősorban Győr-Moson-Sopron megye

bevonásával. Pozsony megye az elmúlt időszakban több tapasztalatot szerzett, ezért segítségét felajánlotta a többi 4 megyének, amelyek az elmúlt időszakban, sajnos, nem voltak túl sikeresek a merítés terén, tanácsainkkal szívesen állunk rendelkezésükre.”

A csúcstalálkozót követő sajtónyilatkozatában Orbán Viktor miniszterelnök a szlovák-magyar kapcsolatokat úgy jellemezte, mint amelyek a politikai és személyes bizalmon nyugszanak. A magyar kormányfő szerint a két ország kapcsolatának meghatározó gondolata, hogy Magyarország és Szlovákia közös úton halad és csak saját magukon múlik, hogy hogyan élnek az egyre szélesebb lehetőségekkel Európán belül. Orbán Viktor komoly esélyt lát arra, hogy Közép-Európa a kontinens meghatározó gazdasági térségévé válik a válságot követően. Ehhez az kell, hogy Magyarország és Szlovákia is sajátos módon gondolkodjon a gazdasági válságról – értékelte. Orbán Viktor szerint komoly veszélyt jelent, hogy Európában tartós lesz a gazdasági válság, de Magyarország és Szlovákia is lehetőségként tekint erre a folyamatra. Hangsúlyozta: mindkét ország azt szeretné, ha a jövő Európai Uniója nemcsak a válságról, hanem a lehetőségekről is szólna. Orbán Viktor arról is tájékoztatta Robert Fico szlovák kormányfőt, hogy a sátorlajújhelyi két tannyelvű és a békéscsabai szlovák nyelvű iskola felújítására a magyar kormány a legutóbbi ülésén jelentős összeget szavazott meg, mert „a magyarországi szlovák kisebbség fontos szerepet játszik a két ország bizalomra épülő kapcsolatában”. Hozzátette: álláspontja szerint a kisebbségi kérdésekkel foglalkozó szakmai bizottságok jól haladnak a munkával.

A sajtótájékoztatón Robert Fico

kiemelte: Magyarországon és Szlovákiában eltér egymástól a hozzáállás a válsághoz, ahogyan az arra adott megoldások is, ezért fontos a tapasztalat- és információcsere a két ország között. A szlovák kormányfő üdvözölte, hogy Magyarország átvette a vi-segrádi csoport (V4, Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia) elnökségét, és úgy vélte, a magyar elnökség biztosan ötle-gazdag és innovatív lesz. Szlo-vákia azt szorgalmazza, hogy a V4 tagjai még szorosabban mű-ködjének együtt - fűzte hozzá. Hangsúlyozta: a két ország között a válság ellenére nagyon élénke-k a gazdasági kapcsolatok, ezt bizo-nyítja, hogy 2012-ben az előző évhez képest 11 százalékkal nőtt a Szlovákiából Magyarországra irányuló export. A két ország ké-pes a szoros együttműködésre - fogalmazott. Megjegyezte: lénye-ges dokumentumokat írtak alá, amelyek jelentősen befolyásolják a következő időszakot a kétoldalú kapcsolatokban. A szlovák kor-mányfő arra is kitért, hogy 2016-ban országa látja el az Európai Unió elnöki tisztjét, és ezzel kap-colatban szívesen fogadja Ma-gyarország tapasztalatait. Robert Fico közölte: a miniszterelnökök találkozájának „új formátumot” adtak azáltal, hogy a tanácskozá-

sukon a két kormány tagjai is részt vettek, akik a kétoldalú tárgyalá-saik eredményeiről is beszámol-tak. Hozzátette: remélhetőleg ha-marosan a magyar miniszterelnök és kormányának tagjai is eljönnek Szlovákiába egy hasonló kor-mányközi tárgyalásra.

Orbán a csúcstalálkozó előtt hi-vatalában fogadta Berényi Józsefet

A szlovák-magyar csúcs előtti napon Orbán Viktor Berényi József MKP-elnökkel egyeztetett. A szlovák-magyar csúcstalálkozók és kormányközi egyeztetések alkalmával a magyar fél rendszerint tárgyal a Magyar Közösség Pártjával is. Megbeszélést folytattak a szlovákiai belpolitikai helyzetről és a felvidéki magyarságot érintő legfontosabb aktuális kérdésekről. Berényi József tájékoztatást adott többek között a vasúti kétnyelvű táblák ügyéről és a kisebbségi kormánybiztos lemondása utáni helyzetről. Közös üdvözlőtek a csehországi állampolgársági törvény módosítását, és Berényi József külön kiemelte, hogy fontos-nak tartja a határ menti gazdasági kapcsolatok élénkülését, mivel az hasznára van a felvidéki magya-roknak is - tájékoztatta a sajtót Havasi Bertalan, a miniszterelnök sajtófőnöke.

Megépülhet a Világ Királynője Engesztelő Kápolna

Igazi örömhír minden magyar hívő – de különösen a felvidékiek – számára, hogy egy júliusban megjelent kormányhatározatnak köszönhetően végre megvalósul egy nagyon régi álom: közel hét évtizeddel az alapkövetételt követően - megépülhet a Világ Királynője Engesztelő Kápolna Budán, a Szent Anna réten. A 144/2013. (VII. 16.) számú kormányhatározat a Normafa Park fejlesztési koncepció támogatásával a rekreáció, a sport és turisztika igényeit kiszolgáló létesítményeken túl az engesztelő kápolna megépítését is célul tűzte ki. Az építkezések a kormány határozata szerint kiemelt beruházásként valósulnak meg, így minden, ehhez kapcsolódó hatósági ügy kiemelt ügynek számít.

A magyar főváros egyik legszebb részén felépülő engesztelő kápolna a felvidéki hívők számára tán még kedvesebb lesz, hiszen kezdeményezője szűkebb pátriánkban való: Natália nővér, vagyis Kovacsis Mária Natália 1901-ben született Pozsonybesztercén. Ő volt az, aki 1936-ban Magyarországra érkezvén elindította a Világ Győzelmes Királynőjének tiszteletét és az engesztelő mozgalmat, majd pedig az engesztelő kápolna megépítését. Minderre kinyilatkoztatás formájában közvetlenül az Úr Jézustól kapta a felkérést. Natália nővéren keresztül több üzenetet is küldött Jézus a pápához, amit XII. Pius pápa hivatalosan is elismert. A nővér kezdeményezésére hivatalosan elismerte Szűz Mária Világ Királynője címét és elrendelte ünnepét (május 1.). 1942-ben az egész emberiséget és az anyaszentegyházat a Világ Királynője oltalmába ajánlotta.

Figyelemre méltóak azok az üzenetek, melyeket Jézus Natália nővéren keresztül intézett az egyházhoz - s amelyeket gondos kivizsgálás után Serédi Jusstinián

hercegprímás továbbított a Szentatyához. Az egyik ilyen például az, hogy az Egyháznak szét kell osztania vagyonát a szegények között: „Ha vagyonotokat szét nem osztjátok, az istentelenek fogják elvenni tőletek, titeket pedig marhavagonokban visznek el.” A svábhegyi Szent Anna-réten építsék fel a Világ Királynője Engesztelő Kápolnát, ahonnan a Szűzanya, mint Világ Királynője az országra, majd a határokon túlra, az egész világra sugározza kegyelmeit. Jézus: „Akarom, hogy az engesztelő kápolnát felépítsék! Amennyiben ezzel, és egyéb terveimmel ellenkeznek, annyiban késni fog a béke és a kegyelem”.

A 40-es években a Natália nővér által indított engesztelési mozgalom (Nagy Magyar Engesztelés) igen népszerű volt, melynek célja nem is lehetett más, mint az ország s a világ megmentése a világháború borzalmas csapásaitól. Szívbe markolóak az engesztelő kápolna alapokmányának sorai, melyeket 1944. december 8-án a kápolna alapkövében elhelyeztek: „A fatimai Szűzanya által megjövendölt és a mi Urunk, Istenünk igazságos büntetésekképpen ráncszakadt második világháború borzalmi közepette, az Úr 1944. esztendejének dec. 8. napján, Szeplőtelen Fogantatás ünnepén, a legodaadóbb engesztelő lelkülettel térdre hullunk Előtted, Urunk, Jézusunk, Királyunk! Megtörődött szívvel valljuk be, és töredelmesen bánjuk bűneinket. Or-

szág-világ előtt beismerjük, hogy hosszú idő óta mérhetetlen büntőmeggel sértegetjük mennyei Atyánk végtelen szentségét, kimondhatatlan gyalázatokkal illetjük isten igéjével lényegileg egyesített Szívedet, makacs keményfejűséggel utasítjuk vissza a Szentlélek Isten szüntelen kegyelmeit és rút káromlásokkal bántjuk Szűz Anyánk Szeplőtelen Szívét. Hitványságunk teljes tudatában elfogadjuk az igazságosan és jóságosan sújtó mennyei Atya tisztító és gyógyító büntetését. Ugyanakkor Jézusunk Szent Szíve által és a Magyarok Nagyasszonya, Világ Királynőjének Szeplőtelen szívéen keresztül a legmélyebb hódolattal és alázattal esdeklünk, irgalmas Atyánk, megbocsátásodért, irgalmadért. Amíg tisztulnunk kell, adj erőt, hogy a szenvedések kenyhét megadással igyuk ki. Tedd, hogy hazánk és nemzetünk fennmaradjon, s hogy népünk az ősi krisztusi, katolikus hitben, tiszta erkölcsökben, bűnbánóan megújuljon s újjaszülessék.

Fogadd el tőlünk, magyarjaidtól, Szűz Anyánk, Világ Királynője, engesztelő bűnbánatunk és irgalomért kiáltó könyörgésünk kifejezésekképpen a Nagy Magyar Engesztelés e kápolnáját, melyet a Te velünk együtt érző, velünk szenvedő, velünk gyászoló édesanyai Szívednek szentelünk.”

A kápolna felépítése érdekében széles körű civil összefogás is indult, amely nem csak Natália nővér eredeti tervének népszerűsítését, hanem a szükséges anyagi fedezet biztosítását is célul tűzte ki. Ezt szolgálja egy külön honlap működtetése (www.egipatrona.hu), valamint az adománygyűjtés, amelyhez a szükséges tudnivalók az említett honlapon érhetők el. Augusztus 14-én és 15-én pedig engesztelő zárandoklatra kerül sor a dobogókői Szűzanya-kegyhelytől a Szent Anna rétre. (szd)

Pápai áldás a sovinszta szlovák szervezet vezetőségi tagjára

Szinte napra pontosan egy évvel Robert Bezák érsek leváltását követően, 2013. július 11-én Ferenc pápa nagyszombati érsekké nevezte ki Ján Oroscht, az egyházmegye eddigi apostoli kormányzóját. A februárban visszavonult emeritus pápa, XVI. Benedek döntése óriási megütközést és felháborodást keltett a szlovákiai katolikusok körében. Anélkül, hogy Bezák leváltásának körülményeibe részletesen belemennénk (amit már csak azért is nehéz lenne megtenni, mert a Vatikán minden magyarázat és indoklás nélkül távolította el a főpapot), csak utalunk a tényre: Bezák körül akkor fogyott el végleg a levegő, amikor az általa megbízott könyvvizsgáló súlyos pénzügyi visszaélésekre utaló bizonyítékokat tárt föl az előd, Ján Sokol idejéből. A hívek körében rendkívül népszerű Bezák belebukott az őszinteségbe: a tavalyi apostoli vizitációt követően előbb megkapta a selyemzsínórt, majd amikor nem volt hajlandó lemondani, egyszerűen leváltották őt.

Helyébe az a Ján Orosch került, aki Bezák leváltását követően apostoli kormányzóként vezette az egyházmegyét. Oroscht 1976. június 6-án szentelték pappá Pozsonyban, majd Komáromban szolgált káplánként. Plébániai kormányzóként 1978-1982 között Bussán, 1982-1983 között Ekecsen, 1983-1984 között Hodrushámoren (Hodruša-Hámre), 1984-1990 között Ipolyvisken szolgált. Plébánosként 1990-ben Érsekújvárott szolgált, majd 1991-1992 között Pozsony-Főrévben, 1992-1993 Dunacsúnyon szolgált. 1993 és 1999 között Párkányban szolgált mint esperes-plébános. 2004-ben

Nagyszombatban szentelték püspökké, majd a Pozsony-nagyszombati Főegyházmegye segédpüspökévé nevezték ki. Később a Pozsony-nagyszombati Főegyházmegye általános helynöki tisztjét látta el.

Orosch már apostoli kormányzóként sem tétlenkedett. Egy június 10-én kelt határozatával négy katolikus papot mozdított el addigi szolgálati helyéről. Az eddig Dunaszerdahelyen szolgáló Herdics György címzetes apátnak a jövőben Bakán lesz a szolgálati helye. Költöznie kell Bíró Sándor bakai plébánosnak és Parák László vágssellyei esperesnek is. Előbbi Komáromba, utóbbi pedig Nagymenyre kénytelen áttenni székhelyét. Az egyházmegye döntése értelmében Parák Lászlónak a csallóközi város mellett további öt településen kell majd ellátnia a papi szolgálatot. A döntés értelmében Karol Kubinec is távozni kényszerül jelenlegi szolgálati helyéről. A nagyszombati esperes a jövőben Sopornán szolgál majd. Az elmozdított papokat az azóta szintén elmozdított Robert Bezák érsek nevezte ki. Herdics, Parák és sokan mások akkor kiálltak Bezák mellett, és tiltakozásképpen felajánlották lemondásukat. Hogy az áthelyezéseknek lehet-e közük a Bezák melletti állásfoglaláshoz, természetesen nem tudhatjuk meg, miután a klérus tagjai egy, a Püspöki Konferencia által hozott év eleji határozat alapján

kizárólag előzetes engedéllyel tájékoztathatják a sajtót.

A Magyar Közösség Pártja Kezserény Platformjának elnöksége mindenestre közleményben tudatta, hogy örömmel fogadta Ján Orosch nagyszombati érsekké történő kinevezését: „Orosch János plébánosi működése alatt, majd püspöki kinevezése után is mindig felvállalta a felvidéki magyar katolikus hívek szolgálatát és példát mutatott oltártestvéreinek is. Imádságos lelkülete és a Szűzanyához való ragaszkodása példaeértékű mindannyiunk számára. A magyar hívek többször is megtapasztalhatták emberközelségét és jóságos szeretetét. A Komáromi Imanapok állandó résztvevője, mint ahogyan más egyházi rendezvényeken is szívesen megjelent és tanúságot tett Jézus Krisztusról és üzenetéről, az evangéliumról. Bízunk benne, hogy a jövőben is láthatjuk és hallhatjuk majd Orosch János érsek atyát és együtt imádkozhatunk vele nemcsak a nagyszombati egyházmegye híveiért, hanem az egész felvidéki magyar katolikus közösségünkért is, a szlovákiai magyar anyanyelvű püspök kinevezéséért és felvidéki magyar püspökség kialakításáért!”

Ami utóbbi kívánságot illeti, természetesen minden jóézésű magyar – tehát nem csak a katolikus hívek – egyetért vele. A kérdés már csak az, hogy vajon mit szól ehhez az ultrasovinszta Matica slovenská? A magyarellenességéről hírhedt szervezet elnökségi tagjai között ugyanis nem kevésbé illusztris személyiség is megtalálható, mint a nagyszombati érsekké frissen kinevezett Ján Orosch...

szd, lm

Felavatták gróf Esterházy János szobrát Budapesten

Az elmúlt félév egyik legfelelősebb élményt nyújtó eseménye volt gróf Esterházy János szobrának – Nagy János szobrászművész alkotásának – ünnepélyes felavatása Budapesten, a XII. kerületben található Gesztenyés kertben. Már akinek – tehetnénk hozzá végtelesen ünneprontó módon, ám sajnos nem alap nélkül. A május 15-én megtartott szoboravatónak ugyanis megvoltak a maga – igaz, inkább csak hangos, mintsem komoly – ellenzői. A felvidéki magyarság legnagyobbjának tekintett Esterházy ellen irányuló támadások gócpontra furcsa – vagy tán nagyonis jellemző? – módon az Egyesült Államokban kiadott Amerikai Népszava c. lap, annak is a Lázár György néven publikáló szerzője. Aki egészen odáig merészkedett, hogy magát a magyar államfőt vonta kérdőre, amiért az részt vesz az általa fasisztának tartott gróf kultuszának ápolásában – egyebek mellett azzal, hogy az ünnepségen ő mondta az avatóbeszédet. Május 15-e után azonban világossá vált: az Esterházy ellen acsarkodók már a múlt emberei, becsmérlő szavaik alig többek beteges köhögésnél. Azt ugyanis senki és semmi nem tudja már megzavarni, amit Esterházy gróf jelent nem csak a felvidéki, de az egyetemes magyarság számára is. Batta György író mindezt így fogalmazta meg: „Esterházy János felvidéki vértanúnk egészalakos szobrának budapesti avatását életem legszebb percei közé sorolom, hálát adva a sorsnak, hogy ott lehettem, s egyre jobban érezhetem, milyen hatalmas szakrális erőt sugároz Esterházy János újkori történelmünk küzdelmeihez.”

Az alábbiakban a szoboravató ünnepségről készített összefoglalónkat olvashatják.

1942. május 15-én a szlovák

parlament 80 törvényhozója közül Esterházy János egyedüliként mondott nemet a 68. számú alkotmánytörvényre, amely elrendelte a zsidó származású állampolgárok haláltáborokba való deportálását. 71 évvel később ezen a napon Budapest XII. kerületében, ahol egy ideig Esterházy a családjával lakott, szobrot avattak a felvidéki mártír politikus emlékének.

Az egészalakos, kifejező bronzszobor, amely Nagy János felvidéki szobrászművész alkotása, a Hegyvidéki Önkormányzatnak köszönhetően gyönyörű helyen, a Gesztenyés kertben kapott helyet. A szoborállítás javára mintegy egy évvel ezelőtt az Esterházy János-szoborért Egyesület kezdeményezett gyűjtést, amelyhez sok magyar és lengyel adományozó és a magyar kormány is csatlakozott. A tervek szerint a Gesztenyés kert eme sarka nem csak az Esterházy emléket őrző szobor helye lesz, hanem egy emlékhely, ahová a jövőben remélhetőleg többen is elzarándokolnak majd, hogy adózzanak a tragikus sorsú politikusi emléke előtt.

POKORNI ZOLTÁN: ESTERHÁZY MINDIG KERESTE A CSELEKVÉS LEHETŐSÉGÉT

A szoboravató a magyar közjogi méltóságok jelenlétében zajlott. Az avatóünnepségen részt vett mások mellett Herczegh Anita, a köztársasági elnök felesége, Mádl Dalma, a néhai köztársasági elnök felesége, Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára és Erdő Péter bíboros. A felvidéki magyar közösség képviselőjében a köszöntőt mondó Berényi Józsefen, az MKP elnökén kívül az ünnepségen részt vett Mészáros Alajos európai parlamenti képviselő, Bárdos Gyula, a Csemadok országos elnöke, és számos felvidéki magyar szervezet és társulás képviselője. Az ünnepség megnyitó beszédében Pokorni Zoltán (Fidesz-KDNP), a XII. kerület polgármestere kiemelte, hogy Esterházy politikai életműve válasz volt Trianon nemzeti traumájára és minőségében példamutató. Esterházyt cselekedeteiben egyszerre vezette a racionalitás és az anyaországtól elszakított

magyarság iránt érzett érzelmi elkötelezettség és felelősségérzet.

„Nem adta át magát a magyar gondolkodásbeli hagyományokban kétségkívül létező vesztes szerep pszichózisának, nem élte bele magát az úgysem sikerülhet mélabújába” – hangsúlyozta a kerület vezetője hozzátéve, hogy Esterházy mindig kereste a cselekvés lehetőségét és megalkuvás nélkül képviselte a kisebbségi sorsra jutott magyarság érdekeit, de ugyanilyen elszántsággal hirdette a közös múltból fakadó egymásrautaltságát magyaroknak és szlovákoknak. Elkötelezett volt a gyengébbek az üldözöttek iránt, s ezt az elkötelezettséget soha nem habozott tettekre váltani. Mentett lengyel menekültet éppúgy, mint szlovákiai zsidókat, mindenkit, akinek segíteni tudott – hangsúlyozta Pokorni.

ÁDER JÁNOS: ESTERHÁZY RABKÉNT IS SZABADABB VOLT BÖRTÖNŐREINÉL

Az ünnepség fő szónoka, Áder János Magyarország köztársasági elnöke beszédében kiemelte Esterházy emberi nagyságát, mindannyiunk számára példamutató ragaszkodását a szülőföldjéhez és az ő magyarjaihoz. Végignézte, ahogy a hatalom elveszi családja vagyonát, ő mégsem a menekülés útját választotta, szülőföldjén maradt és a felvidéki magyarság érdekeinek védelmében politikai szerepet vállalt. Esterházy nem volt szent, nem volt tévedhetetlen, de olyan ember volt, aki élete utolsó percéig hű maradt önmagához – hangsúlyozta Áder. „Hű maradt a magyarsághoz, hű maradt szülőföldjéhez, és hű maradt az emberi méltóság keresztényi tiszteletéhez. Hű maradt akkor is, amikor – hol a hitleri, hol a sztálini önkény nevében – hitét, igazságvágyát, szabadságszeretetét akarták megtörni. De bármekkora erők is álltak vele szemben,

és azok bármilyen roppant hatalom birtokosai voltak, semmit sem tudtak elvenni tőle. Semmit sem abból, amit lélekben magáénak vallott, és amit képviselt. Fenyegethették, mégis a lelkiismeret szavát követte. Fogságba vethették, de rabként is szabadabb volt börtönőreinél. Halálra ítélték, mégis büszkén állt az élet oldalára.” Esterházy szobra ma itt, a Gesztenyés kertben, ebben a végtelen szabadságot és nyugalmat sugárzó környezetben „arra figyelmeztet minket, hogy nekünk, ma élőknek, és az utánunk jövőknek dolgunk van azzal, amit ő hagyott ránk emberi példájával” – hangsúlyozta az államfő.

ESTERHÁZY MALFATTI ALICE MEGVALÓSULNI LÁTJA ÉDESAPJA JELSZAVÁT: ISTEN, HAZA, CSALÁD

Végezetül Esterházy János szobránál, a mártír politikus lánya, Esterházy Malfatti Alice mondott köszöntőt. Elmondta tanúságot tenni jött ide, mert megélte a zsidóüldözést. Tanúságot tenni jött, mert megélte, amikor magyarokat űzték el otthonaikból nemzetiségi

alapon, ami közben sokan életüket veszítették, és tanúságot tenni jött arról is, hogy a faji üldöztetés osztályüldözésbe csapott át. Családja kitelepítése sokakkal egyetemben csak az első lépés volt az osztályellenség deportálási tervében, a biztos haláltól csak a logisztikai megoldás lassúsága és Sztálin halála mentette meg őket – mondta Esterházy Alice. És tanúságot jött tenni arról is, hogy minden kollektív ítélet bűn. A gyűlöletet az irigység ösztökéli az iránt, aki más. Esterházy Alice végezetül hangsúlyozta, hogy tanúságot jött tenni arról is, hogy Magyarországon a helyes úton jár és megvalósulni látja édesapja, Esterházy János jelszavát: Isten, haza, család.

Az ünneplő hallgatóság Szabó András előadóművész előadásában meghallgathatta Hrubík Béla Esterházy János emléke előtt tisztelgő versét: A fekete márványt is, amely tovább emelte az ünnepség meghitt hangulatát. Nagy János felvidéki szobrászművész alkotását Áder János köztársasági elnök és Pokorni Zoltán kerületi polgármester általi leleplezése után ökumenikus szertartás keretében

áldották meg, majd a hála és a tisztelet jeléül sor került a koszorúk elhelyezésére. A közjogi méltóságokon kívül számos magyarországi, felvidéki és lengyel szervezet helyezte el a szobornál koszorúit.

Az ünnepségen a lengyel (goral) népzenezők muzsikájukkal tisztelegtek gróf Esterházy János emléke előtt.

NÉMETH ZSOLT: ESTERHÁZY ALICE, AHOGY APJA IS AZ EGÉSZ MAGYARSÁG REHABILITÁCIÓJÁÉRT KÜZD

A szoboravató után a MOM Kulturális Központ Kupolatermében rövid ünnepség keretében Áder János köztársasági elnök Esterházy Alice-nak a Magyar Érdemrend középkeresztje (polgári tagozat) kitüntetését adta át. A laudációt Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára tartotta, aki méltató beszédében elmondta, hogy Esterházy Alice életútját „egy ártatlannul elítélt édesapa és a közösségéhez való hűségért elítélt politikus rehabilitációjáért folytatott küzdelem jellemzi”. Az államtitkár hangsúlyozta, hogy Esterházy Alice a szlovákiai magyarokért, a szlovákiai magyarok szeretetéből és Magyarországaért, Magyarország szeretetéből él. Ezt a kötelet fejezik ki a kitüntetéssel is. A szoboravatóhoz kapcsolódóan a MOM Kulturális Központ Kupolatermében megnyitották a Pozsonyi Magyar Galéria Esterházy emlékezete című kiállítást, ahol megtekinthetők az Esterházy kálvária Alsóbodokon fényképtablók is.

PÉKÓ ZOLTÁN: KÖSZÖNET MINDEN NEMES LELKŰ ADO MÁNYOZÓNAK

A szoborállítást kezdeményező Gróf Esterházy János-szoborért Egyesület levélben köszönte meg a köztársasági elnök úrnak, Ester-

házy Malfatti Alice-nak és mindenkinek, akik céljuk elérésében, hogy méltó emlékhelyet állítsanak gróf Esterházy János mártír felvidéki politikusnak – bármilyen módon segítséget nyújtottak. Az egyesület nevében Pékó Zoltán elnök megköszönte minden nemes lelkű adományozóknak, hogy hittek bennük és adományaikkal támogatták szándékukat. „Az ünnepség alkalmával – Nagy János szobrászművész és Troznai István bronzöntő mester felajánlásából – a szoboravatási ünnepségre készült domborművel szeretnénk köszönetet mondani azoknak, akik ösztönöztek bennünket, akik a kezdetek óta lelkiileg és tevőlegesen is a leginkább támogatták, hogy a gróf Esterházy János emlékpark megvalósulhasson” – áll a levélben.

A szoboravatási ünnepségre készült domborműt Áder János köztársasági elnök, Orbán Viktor miniszterelnök (távollétében Megyesy Jenő főtanácsadó úr), Esterházy Malfatti Alice grófnő, Németh Zsolt parlamenti államtitkár, Kerényi Imre miniszterelnöki megbízott, Pokorni Zoltán, Budapest XII. kerület Hegyvidéki Ön-

kormányzat polgármestere, Fonti Krisztina, Budapest XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat alpolgármester asszonya, Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke, Kovács Gergelyné kultúrtörténész, muzeológus, a XII. kerület díszpolgára, Elizbeta Lastowiec és Róza Mycielska, leszármazottak és adománygyűjtők, Zofia és Ryszard Wojtkowski, leszármazottak és lengyel adományozók, Rákóczi Anna, a Cseh Morva Magyarok Szövetségének elnök asszonya, Molnár Imre, Magyarország Varsói Követségének tanácsosa és Méry Gábor, a Méry Rátio könyvkiadó tulajdonosa, fotóművész vehették át.

BERÉNYI JÓZSEF BESZÉDE – ÉS AZ AZT KÖVETŐ MŰBALHÉ

A szoboravató ünnepségen Berényi József, a Magyar Község Pártjának elnöke egy nagyon jól sikerült, fontos beszédet mondott. Amit ezért természetesen félre is magyaráztak azok, akiknek ez a szakmájuk. Érdemes hát felidézni, mit is mondott az MKP elnöke május 15-én a Gesztenyés-kertben:

Számunkra, mint egy világítóto-

Az alkotó

Nagy János szobrász 1954 és 1961 között a pozsonyi Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Fraňo Štefunko és Rudolf Pribiš volt. 1965 és 1972 között Révkomáromban, 1972 és 1980 között Helembán, 1981 és 1984 között Almáson élt, 1984 óta Hetényben él. 1961 óta kiállító művész. 1961 és 1966 között a besztecebányai, 1968 és 1971 között a nyitrai Tanárképző Főiskola tanára volt. 1990 és 1995 között a Csehszlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága, majd a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága elnöke volt. Az Európa 24 (1992-től), a Hungária 24 (1993-tól), az Ősiség és Modernség (1994-től) művészeti csoport tagja. „Nagy János politikai szobrász, persze a politika szó legjobb értelmét alapul véve. Tudja, érzi, hogy mi a művész kötelessége” - mondja róla Duray Miklós. Köztéri munkáival főleg a szlovákiai magyarság történelmének és kultúrájának állított emlékműveket. Műveinek főbb ihletői: a bibliai fogantatású emberi lény, a nő, mint az élet központi szereplője, a magyar etnogenezis, a felvidéki magyarság történelmének sorsfordulói és történelmi eseményei.

rony határozza meg Esterházy János jelenünket. Hiába tették ezt a világítótornyot börtönbe, ez a mai napig besugározza mindenkinek az életét, aki a közélet szempontjából tenni akar ma a Felvidéken, vagy ma a Felvidékért. Legalább három szempontból meghatározó az, amit Esterházy János tett, a mai napok számára. Az első, hogy egy egységes magyar pártot tudott vezetni a Csehszlovák hatalmi rendszeren belül. Ma, amikor megosztottságunkban minden nap érezzük, hogy milyen komoly energiákat emészt fel az egymás elleni küzdelem, milyen komoly energiákat visz el, hogy igyekszünk meggyőzni, mi vagyunk a jobbak másoknál. A hatalom gyakorlóit hátradőlve nézhetnek bennünket ezen felesleges és ön-emésztő küzdelemünkben, fontos megemlíteni, hogy Esterházy János egy egységes magyar pártot vezetett, ezért tudott sikereket elérni. A második, felvidéki szempontból talán ez még érzékenyebb, mint magyarországi nézőpontból. Ha valaki a túlerővel szemben küzd, ötszázezer az öt-millióval szemben – időnként, akkor még fontosabb, hogy legyen egy olyan ember, aki hasonló helyzetben el tudta utasítani a szélsőségeket. Aki éppen a már említett keresztény élete miatt, az értékekhez való ragaszkodása miatt tudott nemet mondani a szélsőségekre. Nekünk, felvidéki magyaroknak ma ez egy külön kihívás. S a harmadik, ami legalább ugyanilyen fontos, ami szintén elhangzott, hogy nem a könnyebbik utat választotta. Sem akkor, amikor 1938-ban Magyarországra költözhetett volna és beülhetett volna a magyar Országgyűlés padsoraiba, de ő Szlovákiában maradt, sem a második világháború után, amikor fiatalemberként önmaga jelentkezett Gustáv Husák belügyminiszternél és azt mondta, nincsenek bűneim, itt va-

gyok. És akkor sem, amikor a zsidótörvények nem megszavazása biztos, hogy az irányadó elvekkel vagy irányadó trendekkel szembe ment. Ránk nézve rendkívül fontos, hogy ezt minden nap a szemünk előtt lássuk, figyeljük, hiszen ma épp azt várja el tőlünk a szlovák hatalom, hogy igenis a könnyebb utat válasszuk, cseréljük nyelvet, cseréljük identitást. Abban az esetben az egyenjogúság, az egyenrangúság kérdése már nem kérdés többé. Nem ezt az utat kell választanunk egyértelműen, és Esterházy János éppen erre ad példát. Esterházy János rehabilitációja Szlovákiában elmarad, késik. Sőt, a szlovákiai magyarok rehabilitációja marad el és késik. Hiszen tudjuk, a kollektív bűnösség elve a mai napig a szlovák jogrendnek a része. Ezért rendkívül fontos számunkra, hogy ma, ennek a szobornak a leleplezésekor a magyar állam a legmagasabb szintű képviselettel van jelen. Ez azt jelenti, nem vagyunk egyedül. Sem Esterházy János rehabilitációját tekintve, sem a kollektív bűnösség elvének az eltörlését tekintve nem teljesedhet ki Szlovákia demokráciája, és az emberi jogok érvényesülése ebben az országban, Szlovákiában, mindaddig, amíg ez a rehabilitáció nem történik meg, amíg a kol-

lektív bűnösség eltörlése nem válsul meg”.

Szlovákiában aztán a másnapi nyomtatott magyar nyelvű sajtó, illetve annak online változata elferdített tudósításban „számolt be” az eseményekről. „A tudósítás az Esterházy-szobor avatásáról már címében hamis (A tudósítás felcíme ez volt: Berényi háborúról beszélt. a Híd nem hívták - szerk. megj.), és személyemre nézve manipulatív, félrevezető és rendkívül káros állítást ad az olvasóknak elé. Azt hangsúlyozza, hogy az ünnepségen Szlovákiában zajló háborúról beszéltem. Ez így hazugság!” - fogalmazott Berényi József az MKP-honlapján megjelent közleményében. „A csütörtöki Esterházy-szobor avatásán elmondott beszédemben azt hangsúlyoztam, hogy legalább három szempontból meghatározó az, amit Esterházy János tett a jelen számára. „Küzdelemről beszéltem, és nem háborúról” - hangsúlyozta Berényi. Hozzátette, hogy valójában a napilap szít háborút hazug és ironizáló hangnemű cikkével.

Ebből is kitűnik, Esterházy műve még korántsem készült el, bőven van még mit tenni egység és tisztesség dolgában a felvidéki írástudók között (is).

A nemzetegyesítő Esterházy

Esterházy János felvidéki vértanúnk egészalakos szobrának budapesti avatását életem legszebb percei közé sorolom, hálát adva a sorsnak, hogy ott lehettem, s egyre jobban érezhetem, milyen hatalmas szakrális erőt sugároz Esterházy János újkori történelmünk küzdelmeihez. Külön

öröm, hogy a magyar országvezetés mindenki tudtára adta: becsüli a nemzetéért életáldozatot hozó zoboralji fiát, hiszen elveit – a krisztusi tanításra épülő, a másik embert testvérenek tekintő, együttérző magatartást - alkotmányba foglalta. Az avatáson Magyarország legfőbb

közjogi méltósága, Áder János köztársasági elnök mondott beszédet – a koszorúzáson pedig képviseltette magát a Kormány és az Országgyűlés is. Esterházy János mártíromságának köszönhetően lelkiileg most egyesült újra ország-világ szemeláttára a kilencvenhárom évvel ezelőtt határon túlra kényszerített felvidéki magyarság a nemzetével. Én így éltem meg a szoborállítást tényét. Bizonyosra vehető, hogy nem csak kárpát-medencei, de európai visszhangot is kelt majd a gesztenyés kertbeni esemény, hiszen jelzi: keresztények vagyunk, elítéljük a kollektív bűnösséget, ragaszkodunk egyetemes emberi jogainkhoz, a szülőföldünkön szeretnénk megélni hagyományainkat és kultúránkat – ott szeretnénk boldogulni. Jó érzés volt, hogy a remek szobrot Esterházyval már hosszú évek óta foglalkozó, hazai művésznőnk, Nagy János mintázta meg. Számára ajándék az is, hogy ez az első, bronzból kiöntött nagy szobra. Az avatáson szép számban megjelentek azok a felvidéki magyarok, akik rendíthetetlenül bíznak nemzetünk jövőjében, akik tudják, hogy a történelem ura az Isten. Szinte bizonyos, hogy a gyönyörű, szabadtéri templomnak is beillő Gesztenyés kert az Esterházy iránt mélységes hálát érzők zarándokhelye lesz. Miközben sokasodtak a koszorúzó virágai a szobor talapzatán, arra gondoltam, hogy lám, ismét itt van velünk ez a szent ember, akivel együtt dobban a szívünk, akit nem tudtak legyőzni a bíróságokon és elpusztítani a gulágon meg a börtönökben. Itt van velünk, és örökre a miénk marad már.

A magyar EP-képviselők napirenden tartják a Beneš-dekrétumok ügyét Brüsszelben

Nehéz eltúlozni a jelentőségét annak a munkának, amelyet néhány magyar európai parlamenti képviselő fejt ki Brüsszelben a Szlovákia jogrendjét képező – de elvileg az EU értékeivel nyíltan szembemenő, a magyarok kollektív jogfosztását is kimondó – Beneš-dekrétumok kérdésének napirenden tartása ügyében. Legutóbb Bagó Zoltán (Fidesz) és Mészáros Alajos (MKP) tartottak közmeghallgatást „Felhívás magyar-szlovák párbeszédre” címmel a Beneš-dekrétumok történetéről és azok joghatásáról az Európai Parlament brüsszeli épületében.

A július 9-én tartott meghallgatás három meghívott előadója – Rezsőházy Rudolf történész-szociológus professzor, Dr. Horváth Attila jogtörténész professzor és Dr. Korom Ágoston európai uniós jogász – különböző szempontokból elemezték a dekrétumok, valamint az azokat megerősítő 2007-es szlovák parlamenti határozat kérdéskörét. A résztvevők záró következtetései megegyeztek: a Beneš-dekrétumok múltja és jelene megoldásra váró kérdés, amely egyaránt foglalkoztatja a közvéleményt, az érintetteket és a kutatókat. Rámutattak továbbá, hogy a téma európai szemmel történő megközelítése és megvitatása jelentős mértékben járulhat hozzá a magyar-szlovák kapcsolatok fejlődéséhez, ezáltal pedig a közép-európai kisebbségek helyzetének javulásához.

Bagó Zoltán fideszes EP-képviselő, a rendezvény társszervezője beszédében kiemelte: a két ország miniszterelnökei által július elején aláírt kölcsönös bizalmon alapuló megállapodások új fejezetet nyitottak a szlovák-

magyar viszonyban. A nyilvános közmeghallgatáson levont következtetések és ténymegállapítások pedig ezen új korszak alfejezetének tekinthetők. A diszkriminatív Beneš-dekrétumokat eddig még soha nem sikerült ilyen magas szakmai szinten, nyilvánosan és európai módon bemutatni és elemezni. Előrelépés ez abból a szempontból is, hogy az Európai Parlament további két illetékes szakbizottsága is vizsgálni fogja a kérdést. Közös jövőnk a megbékélés, hiszen együttműködésre vagyunk ítélve – jelentette ki Bagó Zoltán. Azzal együtt, hogy az idő múlása enyhíti a múlt sérelmeit, hiszem, hogy országaink között ma nincs helye a történelmi amnéziának. Ezért a kérdés rendezésére, mint európai jogász és jogalkotó magam egyetlen lehetőséget látok, nevezetesen a kollektív bűnösség elvét tartalmazó Beneš-dekrétumoknak a szlovák jogrendből való törlését – hívta fel a figyelmet a néppárti politikus.

Mészáros Alajos nyitóbeszédében gróf Esterházy János felvidéki mártír politikus máig érvényes szavait idézte: „Nyíltan és bátran vallom a tételt, mely szerint nekünk, magyaroknak és szlovákoknak azt kell keresnünk, ami bennünket közelebb hoz, és nem azt, ami bennünket eltávolít”. Mészáros szerint a rendezvény, ahogyan azt annak címe is mutatja, új irányba kívánja elvinni a Beneš-problematikát. A deportálások és a jogfosztás erősen él a szlovákiai magyarokban, de mindettől függetlenül is leszögezhető, hogy az uniós jogot sértő joghatásokat meg kell szüntetni. A XXI. században nincs helye a kollektív bűnösség elvének, sem a nemzetiségen alapuló diszkriminációnak, válto-

zásokat viszont csak higgadt párbeszéddel és tárgyalásokkal lehet elérni. A meghallgatás egy ilyen párbeszédhez kíván indító momentum lenni – mutatott rá a Magyar Közösség Pártjának EP-képviselője.

Lajčák nem érti, miért volt erre szükség

„Nem értem, mert nem volt logikája” – mondta a szlovák diplomácia vezetője a Beneš-dekrétumokkal kapcsolatos közmeghallgatásról. A szlovák diplomácia vezetője különösnek és logikátlannak tartja azt, hogy a Beneš-dekrétumokkal szemben kritikus hangvételű rendezvényre került sor az Európai Parlament brüsszeli székházában, az Európai Néppárt (EPP) klubjában. Miroslav Lajčák szerint a rendezvénnyel nyitott kapukat döngettek, mivel Szlovákia és Magyarország között már huzamosabb ideje minden kérdésben párbeszéd zajlik, így nincs szükség arra, hogy a két állam közötti dialógust az EP keretén belül zajló párbeszéd helyettesítse. A szlovák külügyminiszter az egyik szlovák európai parlamenti képviselő, Katarína Nevedalová által a közmeghallgatás kapcsán elmondottakra utalva leszögezte: abszurdnak tartja, hogy bárki is megbeszélésnek nevezzen egy rendezvényt, miközben abból kizárja a másik (a szlovák) felet. „A párbeszéd nem így néz ki” – szögezte le Miroslav Lajčák. Katarína Nevedalová, a szlovák kormánypárt, az Irány-Szociáldemokrácia (Smer-SD) EP-képviselője a TASR szlovák hírügynökségnek nyilatkozva a brüsszeli közmeghallgatás kapcsán nehezményezte, hogy azon három magyar szakér-

tő úgy mondott véleményt a Beneš-dekrétumokról, hogy a szlovák fél nem kapott lehetőséget nézetei ismertetésére. Neveda-
lová állítása szerint a közmeghall-
gatás szervezői azt mondták, hogy
szlovák-magyar párbeszédre lesz
szó, de csak azután, hogy a szlo-
vák fél elfogadta azokat a feltéte-
leket amelyeket Magyarország a
Beneš-dekrétumok kapcsán tá-
maszt.

A Most-Híd nem akar visszatérni a dekrétumok kérdéséhez

A külügyminiszter a szlovák
köztvé népszerű politikai vita-
műsorában (5 perc múlva 12) is
ostorozta azokat, akik melegen
próbálják tartani a Beneš-
dekrétumokat. Ebben hű partner-
re lelt a Most-Híd vegyespárt stú-
dióban jelen lévő vitapartner-
ében, Frantisek Šebejben. Miros-
lav Lajčák kijelentette: Nem
tetszik, ha valaki a történelemből
politikai agendát kreál. A politikai
palettán vannak olyan pártok, kö-
zük tartozik az MKP is, ame-
lyeknek szörnyen nem felel meg,
hogy a szlovák-magyar kapcsola-
tok nyugodtak. Holttesteket ásná-
nak ki, csak hogy valamilyen cél-
táblát találjanak az agendájukhoz.
Jobb lenne, ha azokkal a problé-
mákkal foglalkoznánk, amelyek

megoldása előreviheti az orszá-
got. Ez az értelmetlen beszéd
azonban nem visz bennünket elő-
re. A szlovák parlament már nyi-
latkozott erről a problémáról, még
2007-ben, amikor elítélte a kol-
lektív bűnösség elvét. Készen ál-
lunk tárgyalni erről, elmondani,
hogy az éremnek két oldala van,
és hogy nem Szlovákia az, aki
mindent rosszul csinál, és nem
minden jó, amit a magyar fél tesz.
Ha előítéletek nélkül beszélünk,
és tárgyalnak a történészek is,
hangsúlyozom, nem menekülünk
semmi elől, nincs okunk arra,
hogy bármi felett is szemet huny-
junk. De nemet mondunk arra,
hogy valaki a bíróságokat helye-
ze előtérbe, azért, mert az éppen
beleilleszkedik a politikai agendá-
jába. A Most-Híd képviselője sze-
rint is lezárt fejezet már a Beneš-
dekrétumok ügye, amelyhez visz-
szatérni nincs értelme és a Most-
Híd ezt nem is fogja megtenni. A
kérdés napirenden tartását tehát
úgy tekinti, mint az MKP választói
bázisának úraszervezésére tett kí-
sérletet.

Mindeközben Pozsonyligetfalun...

Egészen más a véleménye a
Beneš-dekrétumok aktualitásának
kérdéséről Dunajszky Géza író-

nak, lapunk munkatársának, aki a
pozsonyligetfalui vérfürdő néven
hírhedtté vált súlyos magyarelle-
nes atrocitás körülményeit kutatja.
„Ki kell végre hangosan mondani:
nem igaz, hogy nincs tömeges
magyar áldozata a Beneš-
dekrétumok kollektív felelősségre
vonást elrendelő paragrafusainak.
Elég volt a 68 éve tartó hazugsá-
gokból, ki kell végre mondani az
igazságot!” Dunajszky július ele-
jén jelentette be, hogy több hetes
intenzív kutatómunka eredmé-
nyeképpen nagy valószínűség
szerint megtalálták a
pozsonyligetfalui mészárlás hely-
színét. A helyszín a régi
Köpcsénybe (Kittze) vezető út
jobb oldalán, ma a Köpcsényi
(Kopčianska) utca ligetfalusi sza-
kaszának végén, a 9. számú be-
tonerődítmény tövében húzódó
tankárokból található. 1945. júli-
us végén (véltetően a július 24. és
27. közötti napokban) 90, nyugat-
ról hazafelé tartó 16 és 20 év kö-
zötti magyar leventét géppuskáz-
tak le ismeretlen katonák. Az eltit-
kolt tömeggyilkosságról elsőként a
tíz esztendővel ezelőtt elhunyt
Janics Kálmán „Kis Katyn a Duna
partján” című írásában számolt
be.

szd, on

A felvidéki Gúta község magyar lakosai elbúcsúznak a temetőben nyugvó halottaiktól

Janics Kálmán: Kis Katyn a Duna partján

Tíz esztendeje nincs már közöttünk Janics Kálmán, a felvidéki magyarság kegyetlen meghurcoltatásait feltáró történész, orvos, A hontalanság évei szerzője, aki a húsz évvel ezelőtt megjelent „A Kassai Kormányprogram és a magyarok kollektív bűnössége” című könyvében írt a ligetfalui vérengzésről. Halálának tizedik évfordulóján, rá is emlékezve közöljük „Kis Katyn a Duna partján” címet viselő írását.

A 20. század derekának Európájában a mindenképpen égbekiáltó anakronizmusnak számító kormányprogram előírányozta „magyartalanítás” egyik igencsak náci színezetű formája volt a „megbízhatatlan és áruló magyarok” számára kiötlött internálás, amit internáló táborok (szögesdróttal körülvett lágerrek) felállításával valósítottak meg. Ezekbe nemzetiségi alapon hurcolták el a magyarokat, nem vizsgálva, elkövettek-e valamit, vagy sem. A hosszabb-rövidebb időre lágerben tartott szlovákiai magyarok vallomásaiból akár külön könyvet is össze lehetne állítani. Itt most hadd említsek meg „csupán” annyit, hogy - bármennyire agyonhallgatja is a „hivatalos történetírás” - igenis voltak internáló táborok, talán több is, melyek közül a „leghíresebb” a pozsony-ligetfalusi (Petržalka) és a tölténygyári (Patronka). A következőkben csak egy eseményt tárok a nyilvánosság elé, mely - minthogy már a háború befejezése után történt - nemcsak hogy a civilizáció megcsúfolása volt, hanem igazi justizmord, mely igazságszolgáltatás, nemzetközi ítélőszék után kiált. Annál is inkább, minthogy az áldozatok zömükben minden valószínűség szerint szülőföldjük-ről elhurcolt, még nem hadköte-

les gyerekek voltak.

Sokat olvastunk már a második világháború legyőzöttjeinek háborús bűneiről, de ne tévesszen meg senkit, hogy évtizedekig bizonyos fokú egyoldalúság uralkodott a korszakkal foglalkozó történetírásban, mert a győztesek háborús bűneiről mélyen hallgatott a propaganda nemcsak Keleten, Nyugaton is. Pedig Berija „halálműhelyének” tevékenységét pontosan ismerték Londonban is pl. már a háború idején, ezt Eduárd Beneš sem titkolja emlékirataiban; ma pedig a kortörténet újraértékelése az egész emberiség kötelességévé szélesedett. Vannak visszavonhatatlanul kötelező tanulságok, szembe kell fordulni a legmakacsabb „fehér lapok”-kal, az eltitkolással, a „dehisztorizálással”.

A sors úgy hozta, hogy - akaratom ellenére - mai titkok birtokába jussak; részben a régen elfelejtett sajtójelentések felfedezése, részben saját vizsgálódásaim alapján lassanként lehullott a lepel egy Duna-menti kis Katynnak is nevezhető tömeggyilkosságról, egy furcsamód takargatott tömegsír létezéséről. A döbbenetes esemény azért érdemli meg a figyelmet, mert színhelye Pozsony város területe, akkor még Ligetfalu (Peržalka-Engerau). Itt a Duna és

a bécsi országról között tíz héttel a második világháború befejezése után lemészároltak és tömegsírba hánytak kilencven magyar fiatal-embert.

A hatvanas évek közepe táján újra kezembe került néhány megsárgult újságlap, s nem hagyott nyugodni a húsz évvel korábbi híradássorozat, melyet a szlovák koalíciós kormány Demokrata Pártjának lapja, a Čas tett közzé - nyilván dacolva bizonyos ellenállással - 1947 májusában. A háború utáni években, talán mert túlságosan megszoktuk az embertelenségeket, fel sem tűntek a szórványos jelzések, ezt a híradást (az esemény különleges kegyetlensége miatt) mégis megőriztem. Csaknem húsz év múltán felajzottan érdeklődni kezdtem megbízható ismerőseimtől, mert érthetetlennek találtam a tömeggyilkosság körüli makacs hallgatást. Szerettem volna fényt deríteni a valóságos tényekre, az igazságra. Elsők között egy Budapesten lakó hajdani barátomat kerestem fel, aki a magyar koalíciós kormányzás idején Gyöngyösi külügyminiszter mellett dolgozott. Egykori politikai barátom megdöbbenve nézett végig rajtam, és azt kérdezte: „Te ezt honnan tudod, ez szigorú csehszlovák-magyar államtitok”. Mire azt feleltem: „Miféle államtiti-

tok az, melyet egy vidéki orvos is ismer?” A további vitában hajdani pozsonyi barátom elismerte, hogy Csehszlovákia kártérítést fizetett Magyarországnak, de ugyanakkor azt állította, hogy a gyilkosságokat cseh partizánok követték el, enyhítve az ügyet azzal, hogy volksbundista németekről volt szó. Nem hittem neki, hiszen a szóban forgó tömeggyilkossággal egy időben éppen folyt a magyarországi németek kitelepítése, arról nem is beszélve, hogy a Magyarországra hazaigyekvő németek az akkori Csehszlovákiát aligha tartották volna alkalmas terepnek az átutazásra, de az is fölöttébb elgondolkodtató volt, hogy a csehszlovák hatalmasságok miért csak Pozsonynál ismerték fel az ellenséget.

A ködösítéssel szemben tények sorozata utal arra, hogy észak felől hazaigyekvő magyarországi fiatalokról (ún. leventékről) volt szó, akiket a nyilas uralom 1944 őszén háborús emberanyag-tartalékként a német birodalom területére deportált. Sorsuk akkor vált tragikussá, amikor Pozsonynál feltartóztatták őket a háború utáni hetekben, és internálták a ligetfalusi „politikai fogolytáborba”.

A cseh partizánok megvádolását sem fogadtam el, nem hittem el budapesti barátomnak, hogy 1945 júliusában egy olyan fontos határzónában, mint a felújított osztrák-csehszlovák szakasz, szabadon gyilkolhattak ismeretlen „partizánok” annak ellenére, hogy a határvédelmet a szovjet hadsereg egységei látták el; 1945 augusztusában ui. még a csehszlovák-magyar határőrségi szerep is a vörös hadsereg joga volt. Ezt magam is láttam, mert 1945 augusztusában kétszer léptem át a határt Komáromnál, csehszlovák határőröknek pedig még nyomuk sem volt sehol. A volt Német Birodalom felé a határt nemzetközi megegyezés alapján 1945 no-

vemberéig a szovjet hadsereg ellenőrizte.

Az események teljes megértéséhez történelmi alapismeretekre van szükség. Tudnunk kell, hogy Ligetfalut 1939. március 14-én Dévénnyel együtt a cseh-morva területek teljes megszállása idején bekebelezték az Ostmarkba, vagyis a Német Birodalomhoz csatolták, ezzel megszűnt az addig létező ligetfalui osztrák-csehszlovák országhatár. A Pozsony melletti Károlyfalu (Karlova Ves) Hitler engedelmével már Szlovákiában maradt. A határ megszűnésének ügye lényeges esemény a tömeggyilkosság részleteinek kibogozásában. A továbbiak megértéséhez némi magyarázat szükséges. Előre kell bocsátani, hogy az akkori határ a mai helyén volt, a Duna jobb partján, Károlyfalual szemben, metszve a Duna és a bécsi országút vonalát. A terep 1945-ben még erdős és mocsaras volt, a húszas években a csehszlovák hatalom betonbunkereket épített a határzónában. Miután 1945. április 4-én Pozsonyból kiverték a németeket, a régi ligetfalusi osztrák-csehszlovák határt is felújították, de folyt még a háború, ezért 1945 áprilisában az országhatár mentén légvédelmi futóárkokat ástak. Ez a tény dönt el mindent, ti. kizárja a németek esetleges bűnösségét, mert a legyilkolt áldozatokat a frissen kiásott árkokba temették.

A Károlyfalual szemben feltárt tömegsír felfedezéséhez véletlen előzmények vezettek 1947 májusában, amikor egy E. Bacusan nevű háború után meggyilkolt és eltűnt személy holttestét keresték. Bacusan sírja helyett azonban tömegsírra bukkantak 1947. május 20-án, közvetlenül az osztrák-csehszlovák határ közelében az 1945 áprilisában ásott futóárkokban.

Csehszlovákiában az esetről egyedül a Čas, a szlovákiai Demokrata Párt napilapja közölt tá-

jékoztatásokat, de május végével a Čas számára is megtiltották a további hírszolgáltatást. (Megjegyzem: koalíciós kormányzás idején!) Nézzük azonban, mi áll a Čas 1947. május 22-ei számában.

A lap első oldalán olvashatjuk: „Szerencsétlenek tömegsírja az osztrák határ menti futóárkokban”. Magyarázat az alcímben: „Bacusan keresték, és több legyilkolt személyre bukkantak.” Idézet a jelentésből: „... a határ mentén légvédelmi árok húzódik, és Krajmus, a Bacusan-ügy egyik tanúja a bíróság előtt azt vallotta, hogy Bacusan a vasúti sínpártól kb. 80 méterre temették el.” (...) „Az ebéd utáni órákban más helyeken kezdtek az árkok kimélyítését, közelebb a vasúthoz és a vámházhoz. Nem tartott sokáig, míg az első bunkerhez hasonló helyen, ahol az első csontváz előkerült, tömegsírba bukkantak... Hat tetemet találtak, polgári személyek voltak, keresztül-kasul egymásra dobálva, sok csontvázon még megmaradt a bomló hús. A hullák többségének aranyfoga volt, miből az következik, hogy jól szituált személyek lehettek. Zsebeikben okiratokat nem találtak, csak néhány apróságot, egy személynél „Camel” amerikai cigarettát. Az orvosok megállapították, hogy az áldozatok többsége fiatalember. Egy személy csak 16-17 éves lehetett. Megállapították, hogy az ismeretlen személyeket agyonlőtték, valószínűleg a bunker tetején, onnan hullottak a gödörbe, majd rájuk kaparták a földet. Azt beszél-
lik - de még ez nincs bizonyítva -, hogy az áldozatok a ligetfalusi megbízhatatlanok számára szervezett fogolytáborból származtak. A hírek szerint ezeket az embereket előbb kirabolták, azután elvittek őket a határ menti futóárkokhoz, ahol a tömeggyilkosságot végrehajtották. Úgy hallani, hogy a szerencsétlenek között több olyan személy volt, aki a háború

végeztével Ausztriából vagy Németországból volt hazatérőben... A szóbeli megnyilatkozások abban azonosak, hogy a határ mentén több tucat személyt lőttek agyon és temettek el.”

Másnap, május 23-án nagybetűs cím olvasható a Čas első oldalán: „Miért érdeke a Pravdának a ligetfalui tömegsír ügyének eltitkolása? Tanúk állítása szerint a gyilkosságokat az arcvonal átvonulása után követték el, amikor ezeken a területeken már nem tartózkodtak német katonák, a megbízhatatlan német polgári személyek is táborokban voltak, tehát a tömeggyilkosságot nem lehet német büntettnek minősíteni. Majer kapitány írásbeli tanúvallomásában jelentette ki, hogy hatvan agyonlőtt emberről van tudomása, akiket az osztrák határ mentén öltek meg.”

A híradások felbukkanásának szórványos jellege fokozódó felsoőbb nyomásra utal, további hír már csak május 31-én jelent meg a Čas 3. oldalán: „Újabb holttesteket találtak az osztrák határon” - cím alatt ezeket olvashatjuk: „Szerdán és csütörtökön (május 28-án és 29-én - JK) huszonegy újabb holttestet sikerült kiásni. Írásos bizonyítékok hiányában a holttesteket nem lehetett azonosítani. A munka tovább folytatódik, hivatalos jelentés kiadása a jövő héten várható.”

A „hivatalos jelentés” kiadása negyvenhárom éve késik, de az ügy átmenetileg még egyszer és utoljára szóba került a Szlovák Nemzeti Tanács 1947. december 20-ai ülésén, amikor is Géci képviselő választ követelt a belügyi megbízottól az eset tisztázására. A Čas 1947. december 21-ei száma szerint: „Géci képviselő követeli a ligetfalui rejtélyes tömegsír ügyének kivizsgálását, a határ mentén kilencven személy van eltemetve.” M. Ferjencík belügyi megbízott nem válaszolt az inter-

pellációra (már több éve elhunyt emigrációban, de ma is élnek társadalmunkban akkori megbízottak - ún. povereníkov, akik negyvenhárom éve mélyen hallgatnak az ügyről).

Szlovákiai jogász barátomtól megtudtam (1965-ben), hogy az áldozatok névsora és más okiratok 1947-ben az államügyészség birtokában voltak, nem volt nehéz hozzájutni a táborparancsnokság segítségével. Későbbi megsemmisítésüket valószínűnek kell tartani.

Mivel 1977-ben a Hontalanság évei című könyvem kéziratában röviden megemlékeztem a tömeggyilkosságról, a dráma története körülöttem folytatódott. Megkezdődött a zaklatásnak éppen nem nevezhető állandó fenyegetés, kétszer menesztettek állásomból teljesen törvénytelenül. Amikor a kézirat nyugatra került, az Új Szó, Szlovákia Kommunista Pártjának magyar nyelvű szócsöve 1979. január 24-én keményen megtámadott. „A „Charta 77” szocialistaellenes pamflet egyik védelmezője, az ellenséges rágalmozó koholmányok állandó szállítója lett bizonyos Janics Kálmán, orvos, akinek emberi testeket kellene gyógyítania. De idős korára nem gyógyításra, hanem az emberek lelkének felsebzésére, a nacionalizmus mérgének és a szocializmus elleni gyűlöletnek terjesztésére vállalkozott” - vádol „bizonyos” Szathmáry Ádám (alighanem álnéven) a „Kit szolgál ez?” című cikk felbérelt szerzője, akivel nem óhajtok vitába szállni, hisz primitív dogmatikus blöffölése kiválóan jellemzi a Gustáv Husák-féle „normalizáló” korszakot. Íme: „Az ellenforradalmi erőknek a válság időszakában tanúsított magatartásától buzdítva, 1968 óta hadat visel a szocializmus ellen.(...) Abszurd »tanulmányaiban« ez a demagóg eltorzíja Csehszlovákia Kommunista Pártja dél-szlovákiai

nemzetiségi politikájának lényegét és eredményeit.(...) Janics Kálmán nacionalizmusa, irredentizmusa és antikommunizmusa tetőzik A csehszlovákiai magyar nemzeti kisebbség című pamfletjében, amely az Új Látóhatár című magyar emigráns folyóiratban jelent meg.”(...)

A cikk summázta is magáért beszél: „A magyar nemzetiség egész tényleges fejlődése 1948-1949-től sorra megdőnti Janics állításait. (...) Dél-Szlovákia gazdasági, szociális, politikai, kulturális és szellemi átalakulása örök időkre felszámolta az osztály- és a nemzetiségi ellentétek kiváltóit, a volt uralkodó osztályokat, amelyek antagonizmust plántáltak a szlovák és a magyar dolgozók kapcsolataiba. A magyar nemzetiség szociális összetétele szorosan megközelítette két nemzetünk szociális összetételét. Megváltozott az emberek gondolkodásmódja és tudata, kapcsolataik és érdekeik. A magyar nemzetiség ma szocialista nemzetiség...”

Csak 1980-ban ismertem fel, hogy nem a szlovák hatalmasságok szemében vagyok veszedelmes szálla, hanem Andropov úr gépezete vetette ki rám a hálóját - bizonyíthatóan - a ligetfalui tömeggyilkosság ügye miatt. 1980-ban raktárosként dolgoztam, ekkor, 1980. április 13-án meglátogattam a munkahelyemen E. úr, a rendőrség kapitánya, és szigorúan négy szemközt a következőket mondta: „Mindazt, ami Ön ellen történik, nem mi csináljuk!” - És az Új Szó cikke? - kérdeztem én. A válasz ez volt: A belügyminiszter nem tudta megakadályozni.

Nem szabad feledni, hogy ez a tömeggyilkosság a szlovák nemzet becsületének ügye is, tehát szükséges, hogy a hivatalos történetírás mondja ki az igazságot, tekintet nélkül arra, hogy megnyerje az igazmondás külföldi érdekek tetszését vagy nem.

A felvidékieknek Gyurcsány kell?

Májusban egy igencsak figyelemre méltó, a kedélyeket nem kicsit borzoló közvélemény-kutatási eredmény látott napvilágot, amelyről itt is érdemes megemlékeznünk. Az ominózus felmérés – melyet a magyarországi balliberális hetilap a Hvg online kiadása tett közzé – a magyarországi pártok felvidéki támogatottságát volt hivatott feltérképezni. A megkérdezettek száma - 741 fő – már önmagában is óvatosságra int a következtetések levonásakor, ám ez a magyarellenés Demokratikus Koalíció nevezetű formációt – mint a kutatás „győztesét” – egyáltalán nem hátráltatta némi olcsó sikerpropaganda világgá kürtölésében.

A Gyurcsány-párt által kiadott közlemény ugyanis nem kevesebbet állít, mint hogy a válogatott acsarkodókból álló politikai tömörülés - 2004. december ötödikének első számú felelősei és szellemi örökösei - a legnépszerűbb ellenzéki párt a felvidéki magyarok körében. A közvélemény-kutatás adatai szerint a Fideszre a válaszadók 47 %-a, míg az ellenzékre (együttesen) 41 százaléuk voksolna. Ez utóbbi csoport meglehetősen sokszínű, a magyarországi ellenzéki erők végtelen megosztottságának és szétziláltságának megfelelően: éppúgy itt található a színtelen ötlettelenség Mesterházy Attila kivénhedt régi vonalas komcsijaival, mint a hathatós amerikai segítséggel újból a felszínre buggyanó Bajnai, vagy épp az atomjaira

hulló kripto-eszdecses társaság, az LMP. Ebben az igazán illusztris seregletben véli magát az élen látni a Demokratikus Koalíció azzal, hogy 15 százalékos támogatottságával a legnépszerűbb ellenzéki pártnak számít Felvidéken. Az MSZP szorosan a nyomában jár a maga 14 százalékával, őket a Jobbik követi 11 százalékkal, Libajnaiék 7 százalékon, míg a Lehet Más a Politika 5 százalékon áll.

Aki esetleg figyeli a magyarországi közvélemény-kutatási eredményeket is, annak feltűnhetett, hogy Gyurcsányék felvidéki népszerűségi mutatója jócskán meghaladja a magyarországi közvélemény-kutatók által hozott eredményeket. A DK álláspontja szerint napnál is világosabb, hogy miért: „Az orbáni rendszer keltette félelem miatt a magyarországi választók jelentős része nem meri a valós véleményét elmondani a hazai közvélemény-kutatásokon. A szlovákiai magyarok, akiknek nem kell tartaniuk a Fidesz-rezsim bosszújától, félelem nélkül merik vállalni a DK támogatását”.

Erre mondaná az egyszerű ember

- maga előtt látva a kérdezőbiztosoktól rettegő Árpád-unokákat s a félelmet nem ismerő „elmagyarosított szlovákokat” - hogy „szó bennszakad, hang fenakad, lehelet megszegik”. Fogalmam sincs, mitől lesz valakiből Gyurcsány-hívő, azt sem tudom, vannak-e ennek klinikai tünetei, mindenesetre nagy bajban lehet a DK, ha a félelem nélküli felvidéki támogatókra alapozza dicsőségét. A félelmeknek ugyanis errefelé megvan a maguk sajátos természete, kezdve azzal a legalapvetőbbel, hogy a többség még a választójog alapfeltételét, a magyar állampolgárságot sem meri - nem merheti - vállalni. Még azok sem, akiktől pedig már túl sok mindent nem vehet el - az egy szlovák állampolgárságot leszámítva - a szlovák állam. Magyarán: hiába az a néhány darab DK-szurkoló Felvidéken, Gyurcsányék kénytelenek lesznek a hazai pálya nehézségeivel megküzdeni, felvidéki utánpótlásban pedig aligha reménykedhetnek. Még akkor sem, ha ilyenekre ragadtatják magukat pártközleményeikben: „A DK által képviselt felelős magyarságpolitikát a kutatás szerint a szlovákiai magyarok széles köre támogatja.” Nem feltétlenül kell ezen fennakadni, hallottunk már nagyobb böszmeségeket is a száműzött magyar Napóleontól. Csak annyit mondhatunk: jobb, ha nem próbálnak a felvidéki magyarokkal taktározni, mert még utóbb kényelmetlennek bizonyulhat a viselet...

Szűcs Dániel

Felvidéki Magyarok - elektronikus folyóirat - Kiadta a SZÖVETSÉG A KÖZÖS CÉLOKÉRT (SZAKC)

Felelős kiadó: POGÁNY ERZSÉBET, a SZAKC igazgatója / Kapcsolat: 815 57 Pozsony, Május 1. tér 10-12.

815 57 Bratislava, nám. 1. mája 10-12., e-mail: szovetseg@szakc.sk

Szerkesztette: SZŰCS DÁNIEL * Műszaki szerkesztő: ORISKÓ NORBERT

2013-2.

A FOLYÓIRAT MEGJELENÉST A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP TÁMOGATTA.

